БҮГҮ ЧУРТТАРНЫҢ ПРОЛЕТАРИЙЛЕРИ, КАТТЫЖЫҢАР!

1925 чылда үндезилеттинген

ШЫЫН

СЭКП Тыва обкомунуң, Тыва АССР-ниң Дээди Совединиң болгаш Министрлер Чөвүлелиниң органы

1967 ч. ФЕВРАЛЬ 5 ВОСКРЕСЕНЬЕ № 31 (6668).

Өртээ 2 көп.

СОҢГУКЧУ БҮРҮЗҮНГЕ ЧЕДИР

Тыванып ажылчы чоннары, бүгү совет улус-биле бир дөмей, төөгүлүг болгаш чугула улуг болуушкуннарга — Октябрьның социалистиг Улуг революциязының 50 чылын байырлаарынга, РСФСР-ниң болгаш бодунуң республиказының Дээди Советтеринге база ажылчы чоннар депутаттарының чер-чер Советтеринге март 12-де болур соңгулдаларга бүгү тала-биле белеткенип киришкен.

Байырлалга болгаш соңгулдаларга уткуштур социалистиг чарыш чер болганда калбарган, партия, совет болгаш өске-даа хөй-ниити организацияларының политиктиг болгаш организакчы ажылы улам бедик деңнелче көдүрүлген.

Кандыг-даа үеде, ооң иштинде политиктиг болгаш ажыл-агыйжы чугула кампаниялар үезинде-даа, партияның массалар ортузунга тайылбыр ажылы чорудар дайынчы дузалакчылары, ажылчы чоннарның шынчы болгаш идегелдиг сүмелекчилери агитаторлар болуп келген. Республиканың партия организациязының хөй санныг агитаторлары, совет улустуң амыдыралында бо онзагай чылда боттарының алдарлыг хүлээлгезин улам идепкейлиг күүседип турар.

Совет эрге-чагырга органнарынга бо чылгы соңгулдалар онзагай байдалдарда эртери билдингир болгай. Октябрь революциязының бежен чыл оюн байырлаарынга белеткел соңгулда кампаниязынга улам ханы уткашынарны кирип, бүгү ажылчы чоннарның күженишкиннерин беш чыл планының ийнги чылының планын күүседириңче мобилизастап турар. Ол үе дургузунда чорудар политиктиг, организастыг хемчеглериң утка-шынарын СЭКП ТК-ның 1967 чылдың январь 4-теги доктаалында тодаратканы. Мынчангаш улуг байырлалга белеткелдер соңгулдаларга белеткел үезинде политиктиг, агитас-массалыг ажылга улуг дөгүм болуруубиле чергелештир, чугула сорулгаларны парторганизацияларга, оларның агитколлективтеринге, агитпуниктуларга база онаап турар.

Соңгулдаларга белеткелдериң эгелээни-биле кады соңгукчулар ортузунда калбарып турар агитас-массалыг ажылды организастаарда бистиң хөй санныг парторганизацияларывыс харын ону барымдаалап турар. Ам үеде барык бүгү агитколлективтер боттарының хуралдарын кылгылаап, оларга соңгулдага хамаарыштырган агитас-массалыг ажылдарның, агитпунктуларының тодаргай планын тургузуп, участоктарга чаа күштерни немеп турар. Бүгү-ле таймылбыр массалыг ажылдарның төөг болуп турар агитпунктуларны дерип шимээриңче, оларга массалыг хемчеглерни организастаарыңче чугула кичээнгей салдынып турар.

Чижек кылдыр маңаа Кызыл хоорайның № 16, Чоон-Хемчик районнуң СЭКП XXII съездизи аттыг колхозтуң төөгүнде, Барыын-Хемчиктиң «Большевик» колхозта агитпунктуларны, оларга хамааржын турар агитколлективтерни болгаш өскелерни-даа адап болур. СЭКП XXII съездизи аттыг колхозта парторганизация, ында агитпункт 49 агитаторларны туестус участоктарда быжыглаап, массалыг хемчеглерни, янзы-бүрү кежээлерни чоокку үе иштинде организастап эрттирген.

Байырлалга болгаш соңгулдаларга белеткелдер-биле холбаштыр агитас-пропаганда ажылдарының чаа хевирлери тыптып турары өөрүнчүг. Тожунуң Адыр-Кежиг суурда херээженнер чөвүлелиниң инициативазыбиле тургустунган агитквартиралар солун ажылдарны кылып турар. Тыва эртем-шинчилел институдунда соңгукчуларга лекторий ажыттынган болгаш бирги кежээнин солун эрттирген. Бо болгаш өске-даа чаа түүлдерни пептередири улуг ужур-дузалыг.

Совет улустуң сеткил-сагыжын хайындырып турар төөгүлүг чугула болуушкуннарга белеткелдериң чугула үезинде чон ортузунга агитас-массалыг, идей-политиктиг ажылдарның улуг ужур-дузазын, мобилизакчы ролюн чедир үнелевейн турар чоруктар чамдык черлерде бөгүнге чедир бар болуп турары-биле канчап-даа эптежип болбас. Ак-Довурак — Абаза оруунуң тудуунда ажылдап турар тудугжулар ортузунда политикижизидилгелиг, таймылбыр массалыг ажыл үр үеде чорувайн келген болгаш байдал амга чедир экиживээн. Орук тудугжуларының Эңге-Белдирде хөй чурттакчылыг суурунда, ол оруктуң эң ыраккы сууржугажында агитпунктулар-даа чок, агитаторлар-даа ажылдавайн турар. Көскү агитация дугайын чугаалаан-даа дүжүү чок. Байдал мындыг турда, «Тыва даг-дүгү» тудуг эргелелинде партком, СЭКП Барыын-Хемчик райкому боттуг хемчег албаан.

Республика наймысылалында, районнар төптеринде болгаш ажыл-агыйларда мурнунда-ла бар турган чамдык агитпунктулар безин бо хүннерге чедир четче шиметтинмээн, агитаторлары хуваттынза-даа, участоктарынга барбаан болуп турар. Район, ажыл-агый төптерин, чурттакчылыг суурларны, культура албан черлерни 50 чылга болгаш соңгулдаларга уткуштур көскү агитация-биле шимеп дериир ажыл чер-черде дыка хожудап турар. Бир эвес ырак-узак черлерде чамдык турлаг-суурларны, малчын аал-коданнарны коор болза, ында «хол четпейн турар» черлер база эвээш эвес. Чижек кылдыр, Улуг-Хем районда «Күш-ажылдың хостуу» колхозтуң чүгле Достееке малчыннарының оларга агитаторлар барбас, лекция-беседа дыңнавас, кино барбас бооп турар дугайында хомудалын көргүзүп болур.

Соңгулдаларга белеткел — политиктиг чугула кампания. Ылаңгыя ооң Совет эрге-чагырганың алдарлыг 50 чыл юбилейи-биле капсырлажып турары — агитас-массалыг ажылды улам калбартырын болгаш күштелдиреринн парторганизациялардан шыңгыы негеп турар. Соңгулданың эчис түүнелдери бистиң республиканың ажылчы чоннарының политиктиг идепкейинің, күш-ажылчы ажыл-хереженің, совет органнарның бүгү ажыл-чорудулгазының көргүзүү болуру чугаажок. Ол бодунуң эзлчээнде партийжи политиктиг, агитас-массалыг ажылдың деңнелинден, агитаторларның, лекторларның чоину кайы хире мобилизастап шыдаанындан дорт хамааржыр.

Агитаторлар мурнундагы-даа соңгулдаларда партия, совет органнарының дайынчы дузалакчылары, а агитпунктулар, культура одаглары соңгукчулар ортузунга тайылбыр ажылының төөг болуп келген болгаш болуп-даа турар. Улуг Октябрьның идеяларын, Коммунистиг партияның, Совет чазактың политиказын, социалистиг демократияны, улустарның пайыралын калбаа-биле пропагандалаары, XXIII съездиниң шиитпирлерин, чаа беш чыл планын бүгү черлерге чедиишкиниг боттандырарынче кижилериң күштерин мобилизастаары идеология ажылдакчыларының чугула сорулгазы.

Политиктиг агитацияның байлак хевирлерин калбаа-биле ажыглап, илеткелдериң, лекцияларның, беседаларның шынарын бедидери, агитпунктуларга, культура албан черлериннге массалыг хемчеглерни, ужуражылгаларны, советтериң, депутаттарның отчёттарын организастаары чугула. Чаңгыс сөс-биле — агитас-массалыг ажыл соңгукчу бүрүзүнге четкен турарын хандырар апаар.

Соңгулда кампаниязында агитаторга, агитпунктуга хамаарышпайн баар айтырыг чок: комиссия составын дешидери, соңгукчулар даңзыын тургузары, депутаттарга кандидаттар дешидери, олар-биле ужуражылга хуралдарын организастаары дээш өске-даа хөй айтырыглар агитаторларның киржилгези-бөле эртин турар. Мооң ужурунда бүгү черлерде агитпунктуларның ажылын чогуур бедик деңнелге тургузары, агитатор бүрүзү бодунуң участогунга доктаамал ажылдаан турарын чедип алыры бүгү партия организацияларының кичээнгейни бичии-даа кошкатпас ужурлуг кол сорулгазы болур.

АГИТАТОР СОҢГУКЧУЛАРДА

Улуг-Хем районнуң Ак-Туруг суурда агитаторларның колдуу-ла башкылар. Ам болур соңгулдаларга белеткелдер-биле холбаштыр, суурнуң агитаторлары боттарының хуралын кылып, сорулгаларын тодаратпышаан, канчаар ажылдаарын дугуржуп алгаш, ажылдап эгелээн.

Бо суурда агитатор башкыларының аразында ол чугула хөй-ниитчи даалганы ак сеткилдиг күүседин турарлар эвээш эвес. Чижээ, Апыш-оол Кыргысович Дагба соңгукчуларга үргүлүү баар, оларның күзенчиг аалчызы апарган.

Агитатор када-да барганда, кижилерге бир-ле солун үүлдү чугаалап берген, ханы тайылбырлаан турар. Ол боду база-ла чаа түүлдериң сонуургакчызы; ынчангаш хүн бүрү-ле бодунуң билиин бедидип, бир-ле үүвени билип апкан, бир-ле айтырыгны сонуургаан чоруур.

Дагба чүгле суурнуң чурттакчыларынга агитас-массалыг ажылды, лекция пропагандазын калбартып чорудуп турар эвес, харын ыракузакта чурттап турар малчыннарга, фермага база бо-ла чеде берген турар. Чоокта чаа безин ол Терек сүтбараан фермазынга чеде бергеш, саавчыларга, кадарчыларга делегей байдалының дугайында лекцияны номчуп берген. Апыш-оол Кыргысовичиниң кылган лекциязын ферманың ажылдакчылары улуу-биле сонуургаан болгаш моон соңгаар-даа лекция номчуп кээп турарын күзээн.

Агитатор хойжуларга база чеде бээр. Хойжу Артаа Хөлчүктүң аалынга баргаш, ооң ог-бүлезиниң иштинге солун беседаны кылып бергеш, РСФСР-ниң болгаш Тыва АССР-ниң Дээди Советтеринге, чер-чер Советтеринге соңгулдалар дугайында делгереңгей тайылбыр берген.

Борбак Хөлчүк база-ла идепкейлиг агитаторларының бирээзи. Ажылындан хостуг шактарында болгаш улуг хүннерде ол, бодунга быжыглаан бажыңнарынга баргаш, беседаларны кылып берип турар. Ооң беседаларында кол үүл — Октябрьның 50 чылынга белеткел, улус ажыл-агыйын хөгжүдериниң планы база соңгулдаларга белеткел. Моонбиле кады агитатор кырганнарже онза кичээнгей салып, беседаларны оларның байдалынга таарыштыр кылып берип турар.

Я. БҮРБҮ.

АГИТКОЛЛЕКТИВ

Кызыл хоорай Совединиң «Тере-Хөл» колхозтың ажыл-агый артелинде партия организациязының агитаторлары боттарының агитас-массалыг ажыл чорудар участоктарынга үргүлүү барып, хүн бүрүүн чугула айтырыгларын ажыл-ишчилерге тайылбырлап берип, колхозтуң ажыл-агый сорулгаларын шиитпирлээринче оларны эвилелдеп келген.

Парт-организация агитаторларының ажыл-чорудулгазынче кичээнгейни салып, оларның семинарлыг хуралдарын эрттирип, чорудар ажылының планын, ажыл-дуржулгаларын чугаалаштырып, чедир кылдынмаан ажылдарны эдип алыр талазы-биле организастыг хемчеглерни ап келген. Агитаторларның чоокта чаа болуп эрткен хуралынга Советтерге соңгулдага белеткел үезинде соңгукчулар ортузунга чорудар агитас-массалыг ажылдың планын чугаалажып көрген болгаш агитаторларны тус-тус участоктар аайы-биле хуваап быжыглаан.

Агитколлективте 63 коммунистер, комсомолчулар, активчилер быжыглаттынган. Октябрьның социалистиг Улуг революциязының 50 чыл оюнга белеткел дугайында СЭКП ТК-ның доктаалын ажылчы чонга таныштырбышаан, РСФСР-ниң, Тыва АССР-ниң Дээди Советтеринге болгаш чер-чер Советтеринге соңгулда талазы-биле тайылбыр ажылын агитаторлар амгы үеде калбарты берген.

Артельдиң малының кышкы байдалы эки, кыштаглаашкынны организастыг чорудар дээш малчыннар амгы үеде күженишкиниг ажылдап турарлар. Колхоз баштаар чери, партия организациязы малчыннарның амыдырал-чуртталгазынче улуг кичээнгейни салып, оттулар ыяжын, мал чемин дужуруп берип турар. Кувгуртуг сельпонуң ажылдакчылары хойжу бригадаларда ажыттынган садыг четкилерин аъш-чем болгаш үлетпүр барааннары-биле үзүктелиишкин чокка хандырып турарын демдеглээри чугула. Ырак кыштагларже почта чедирилгези база эки организастаттынган. Чагыткан солун, сеткүүлдерин кадарчылар саадал чокка ап турар.

Хойжу бригадаларның коданнарында оолдаашкын эгелээн, малчынарның чымыжы, харысалгазы улгаткан. Хой массалыг оолдай берген үеде чорудар хемчеглерни партия организациязы, колхоз баштаар чери ажылдап кылган, бүгү-ле агитмассалыг ажылды агитаторлар ол хемчеглер-биле дүүштүр чоруда берген.

Беш чылдың ийнги чылында колхозчу тудугжуларының мурнунда тудуг талазы-биле улуг сорулгалар салдынган. Амгы үеде ыяш белеткээр ажыл кидин түлүк чоруп турар. Бо чылдың тудуунга хереглээр 1500 кубометр ыяш ам кестинген, ооң бежен ажыг хуузун тудуг кылыр черлерде сөөртүп чедирген. Ыяш кезип белеткеп турар тудугжулар ортузунда партийжи агитация чорудуп турар агитаторлар А. Комбу, С. Даваа, Д. Комбу олар агитмассалыг ажылды чорутпушаан, хүн бүрүүн ажыл нормазын үргүлүү ажыр күүседип, өскелерге үлегер-чижээн көргүзүп турарлар.

С. СЕДИП.

Февральдың бирги чартыында

Юбилейлиг 50 чылдың часкы тарылгазынга белеткелди Таңды районнуң «Революцияның чалбыжы» колхозунуң тараажылары күштелдирип турарлар. Тракторларның септелгезин февраль айның бирги чартында доозарын септекчи механизаторлар шиитпирлээннер.

Ол ажыл-агыйда тараа үрезинин чаштырар машиналар, луцильниктер, илширлер бүрүн септеттинген. Ынчангаш септекчилер ам комбайннар септелгезинче киришкеннер. Чазын чажар үрезинни колхозчулар арыглап каапкан.

Ооң кожазы «Совет Россия» колхозтуң механизаторлары селтезе чогуур 33 тракторнуң 20-зин доосканнар. Колхозтуң кол инженери эш Брокерттың удуртулгазы-биле механизатор кадрларның мергежилин бедидер бөлүгүнү ында организастаан.

Кызылдың автосептелге заводунуң ажылчыны Иван Иванович Попов бүдүрүлгеде 10 чыл ажыг үениң дургузунда ажылдап турар. Бүдүрүлгеде мурнаичыларның бирээзи коммунист эш Попов ай планын үргүлүү 125 хуу күүседип турар.

ЧУРУКТА: И. И. Попов.

В. УКОЛОВТУҢ фотозу.

Байырлыг телеграмма

Эштер Л. И. Брежнев, Н. В. Подгорный, А. Н. Косыгин Румынияның удуртукчулары эштер Николае Чаушеску, Киву Стойка, Ион Георге Маурер оларга телеграмманы чорудуп, Совет Эвилели биле Румынияның Социалистиг Республиказының аразынга найырал, кады ажылдажылга болгаш бот-бодунга дуаалажыр дугайында керээге ат салган хүнүнден бээр 19 чыл болган ою-биле холбаштыр СЭКП ТК-ның, СССР-ниң Дээди Совединиң Президиумунуң, СССР-ниң Министрлер Чөвүлелиниң болгаш бүгү совет улустуң омуноозиннден акы-дуңма румын улуска чүректиң ханызындан байырны болгаш чаагай күзээшкиннерни ында дамчыдып турар. Ук керээ-совет болгаш румын улустарның аразында сырый найыралдың болгаш бүгү талалыг кады ажылдажылганың харылзааларын хөгжүдериниң база быжыглаарының идегелдиг баазазы болуп, ийи чурттарга социализмни болгаш коммунизмни тургузарының херээнге, социалистиг дем каттыштырылгазының чаңгыс эвин болгаш сырый каттыжышкының быжыглаарынга чедиишкиниг бараан болуп турар дээрзин телеграммада демдеглээн.

(СЭТА).

Бедик шаңнал

Рис болгаш өске-даа культуралардың тарылгазынга суггат системаларының тудуунуң талазы-биле чеди чыл планының онаалдаларын чедиишкиниг күүседкени дээш СССР-ниң Дээди Совединиң Президиуму 1967 чылдың февраль 3-те Чарлыыбиле РСФСР-ниң Мелиорация болгаш Суг ажыл-агый министерствозунуң Краснодар крайда «Краснодарводстрой» суг-ажыл-агый тудуунуң эргелерин Күш-ажылчы Кызыл туи орден-биле шаңнаан.

Харылзаалар өзүп турар

Экономиктиг кады ажылдажылга талазы-биле чазактар аразының совет-югослав комитединиң ийнги хуралы бодунуң ажылын Москвада доосканы. 1966 чылда ССРЭ-ниң болгаш Югославияның аразынга бараан саарылгазының дугайында протокол күүселдезиниң түүнелдерин ол хуралга чугаалашкан. Ийи чурттың аразында садыглажыышкын 20 ажыг хуу өскенин сеткил ханыышкын-биле демдеглээн.

Хуралдың протоколунга ССРЭ-ниң Күрпланының даргазының оралакчызы М. Перцев биле Югославияның Сан талазы-биле эвилел секретары К. Глигоров олар ат салган.

(СЭТА).

ВЛКСМ ТК-ның II пленуму

«Бүгү-эвилелдиң В. И. Ленин аттыг пионер организациязын удуртур талазы-биле ВЛКСМ-ниң ажыл-чорудулгазын улам ынай экижидер дугайында» ВЛКСМ ТК-ның бирги секретары **С. П. Павловтун** илеткелин ВЛКСМ ТК-ның II пленумунуң киржикчилери февраль үште чугаалашкан.

Ол илеткелдиң талазы-биле комсомолдуң Башкир обкомунуң бирги секретары **Ю. Д. Поройков**, Совет Армиянын болгаш Шериг-Далай Флодунуң Политиктиг кол эргелелиниң начальнигиниң комсомол ажылының талазы-биле дузалакчызы **О. В. Зинченко**, «Пионерская правда» солуннуң кол редактору **Н. М. Чернова**, спорттуң алдарлыг мастери, делегейниң дөрт дапкыр чемпиону **И. А. Новиков** болгаш ооң-даа өскелер саналл берген. Олар пионер ажылын улам ынай экижидеринче угланган тодаргай саналдарын чугаалап турганнар.

РСФСР-ниң Чогаалчылар эвилелинин баштаар черинің даргазы **Л. С. Соболевтун**, «Правда» солуннуң корреспондентизи **Т. А. Гайдарның** чугааларын пленумнуң киржикчилери улуг сонуургал болгаш кичээнгей-биле дыңнаан.

ВЛКСМ ТК-ның бирги секретары **С. П. Павлов** саналдар соонда харыы сөс чугаалаан.

Чугаалашкан айтырыгның талазы-биле пленум доктаал хүлээп алган. Пионер организациязы совет уругларны партиянын революсчу улуг хереженге кызыгаар чок бердиниишкиниң, улустуң эрге-ажыктары дээш хамаатының, патриоттуң, эрес-маадырлыг болгаш туруштуг демиселчиниң бедик чаагай аажы-чаң шынарларынга кижизидериниң эге баштайгы чадазы болган турар бодунуң кол сорулгазынга долу хемчеэлге дүүшкен турзун дээш, бүгү-ле эргежок чугула түүлдерни кылыры Ленинчи комсомолдуң хүлээлгези болур деп, ол доктаалда чугаалап турар.

Хүндүлүг ат

Совет музыка ураи чүүлүн хөгжүдеринге шылгарангай ачы-хавыяалары дээш ССРЭ-ниң Дээди Совединиң Президиуму бо чылдың февраль үште үнген Чарлыы-биле композитор Василий Павлович Соловьев-Седойга (Соловьевка) ССРЭ-ниң улустуң артизи деп хүндүлүг атты тывыскан.

(СЭТА).

ШЫНАРЫ БЕДИК

Хову-Аксының «Тыва кобальт» комбинадының коллективи беш чылдың баштайгы чылының онаалгаларын чедиишкиниг күүседкен. Бо чылын Анна Колупаевага удуртканы бетон хоюдукчуларының бригадазы шалыпкын ажылдап эгелээн. Олар январьда чыып эптээн демир болгаш өске-даа бетон хоюдуушкуннарының кылыгларын чедиишкиниг күүседкилээн.

Арматурщик Сергей Кунгаа, бетонщик Илья Кочков болгаш машинист Георгий Пташинский олар мурнакчы ажылдап турар. А. Колупаеванын бригадазының кежигүннериниң бүдүрүп кылган продукциязының шынары бедик бооп турар.

◆ДЕЛЕГЕЙ ◆ БӨМБУРЗЕК ◆ ДЕЛЕГЕЙ ◆ БӨМБУРЗЕК◆

Йемен улуска белек

ССРЭ-ниң Министрлер Чөвүлелиниң чанында Даштыкы чурттар-биле культура харылзааларының талазы-биле комитеттиң даргазының бирги оралакчызы И. А. Мухитдинов баштадыр совет төлээлер Йемен Араб Республиканың наймысылалы — Санаже Москвадан ужудуп чоруткан.

Совет Эвилелиниң тутканы үш школаны Йеменниң чазааанга болгаш улузунга белек кылдыр дамчыдып бээр хүндүлүг хүлээлгени совет улустуң ол төлээлекчилеринге онааган.

* * *

Эш И. А. Мухитдинов баштаан совет төлээлер йемен наймысылал—Санада чеде берген. Совет чазактың болгаш улустуң белээн тыпсып барган совет төлээлерни чурттуң наймысылалынга түректиң ханызындан өөрүшкү-биле уткуп алган.

(СЭТА).

Эп-сеткил каттыштырылгазы

Азия болгаш Африка чурттарының эп-сеткил каттыштырылгазының Совет комитеди Анголаны хостаар дээш улуспу шимчээшкиниң президентизи Петога байырлыг чагаа чоруткан. Анголаның улузунга болгаш ооң мурнакчы отряды—МПЛА-га Совет Эвилелиниң улустарының мурнуундан изиг байырны чедирген.

— Ангола улустуң чоптуг херээ дээш кезээде силериниң маадырлыг демиселиннериниң талазында бис. ардым өөнүктер Силериниң берге демиселиңер долу гиплелиг-биле доозулган турар хүн ырак-навес дээрзинге бүзүрелдиг бис деп, ол телеграммада чугаалап турар.

(СЭТА).

Найыралдың митингизи

Пакистан-совет найыралдың улуг митингизи Карачиге болган. ССРЭ-ниң геология министри, совет-пакистан культурлуг харылзааларның ниитилелиниң президентизи А. В. Сидоренко биле пакистан-совет культурлуг харылзаа ниитилелиниң даргазы доктор Мунаавар Али чылганнарга байыр чедирген. «Улустар аразынга тайбыңны быжыглаар дээш» делегейниң Ленинчи шаңналының лауреады Фаиз Ахмед. Карачиниң хөй-ниитизиниң төлээлекчилери ол митингиге киришкен.

* * *

А. В. Сидоренко баштаан совет төлээлер Пакистанга чоруп турганының үезинде чурттуң элээн хөй коорайларына чораан болгаш пакистан хөй-ниитиниң төлээлекчилери-биле, политиктиг болгаш күрүне ажылдакчылары-биле хөй санныг ужуражышкыннарны кылган.

(СЭТА).

Албанның аян-чоруктары

Румынияның Социалистиг Республиказының Күрүне Чөвүлелиниң даргазы Киву Стойка албанның аян чоруун кылып, Тунис Республикада чеде берген.

Аэропортка хүндүлүг аалчыны Тунистиң президентизи Хабиб Бургиба тунис чазактың кежигүннери уткуп алган.

* * *

Ирак Республиканың президентизи Абдель Рахман Ареф беш хоонуктун албан хөрээн кылып, Каирде барган.

Каир аэропортунга ирак президентини Каттышкар Араб Республиканың президентизи Гамаль Абдель Насер болгаш албанның өскедаа кижилери уткуп алган.

Ийи чурттуң президентилери Араб Чөөв чукке хамаарышкан чамдык айтырыгларны чугаалажыр деп турар.

(СЭТА).

Даштыкы херектер министерствозунуң медеглели

БЕРЛИН. (СЭТА). «Барыын Германияда болуп турар айыылдың дугайында ССРЭ-ниң чазааның соолгу медеглелиниң бүрүн чөптүүн Кизингер-Штраустуң чазааның соолгу үүлгедиглери тодаргай бадыткан турар» деп, ГДР-ниң Даштыкы херектер министерствозунуң төлээлекчиин барыын-герман даштыкы херектер министри Брандтының Бундестага медеглели-биле холбаштыр демдеглээн. ГФР-ниң чазааа бир эвес ооң негелделерин күүсетпес болза, ядролуг чепсекти таратпас дугайында керээге ат салбас деп, Брандт Бундестагта медеглээни билдингир болгай.

Кандыг-даа хевир-биле атомнуг чепсекти барыын-герман милитаристериң холга алырын болдурбас төлээде, улустарның болгаш күрүнелериниң күженишкиннерин идепкейжидип база каттыштырарының эргежок чугулазын тайбыга болгаш европа айыл чок чоруккa удур барыын-герман федеративтиг республиканың чазааның угландырган туружу база катап бадыткан турар деп, ГДР-ниң Даштыкы херектер министерстаозу айыткан.

Вьетнамдан медээлер

ХАНОЙ. (СЭТА). АКШ-тың чедиги флодунда. Мурнуу Вьетнамда болгаш Таиландыда баазаларлыг америк самолёттар февраль 2-де Вьетнамның Демократтыг Республиказының агаар делгемиче каш удаа шургуп кирген Республиканың хөй санныг чурттакчылыг болгаш улетпүр бүдүрүлелерлиг черлерин бомбалап, боолап турган деп, ВИА агентилел дыңнаткан.

ХАНОЙ. (СЭТА). Плейку дээр америк ужар чүүл баазазынга январь алдының дүнезинде халдаашкынының үезинде мурнуу-вьетнам патриоттар америк 92 самолёттарны болгаш вертолёттарны саадаг үндүрген.

Тыва АССР-ниң Дээди Совединге соңгулда талазы-биле округтарның соңгулда комиссияларының составын бадылаар дугайында

(Уланчызы. Эгези № 30 «Шында»).

Тыва АССР-ниң Дээди Совединин Президиумунуң ЧАРЛЫЫ

Кызыл-Дагның № 28 соңгулда округу

Округтуң соңгулда комиссиязының даргазы **Ондар Канчиир-оол Самбаевич**—«Тээли» совхозтуң Кызыл-Даг салбырының коммунистиг организациязындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының даргазының оралакчызы **Баймстаң Салчак Улаан-Байыр** — «Тээли» совхозтуң Кызыл-Даг салбырының ажылчыннарындан болгаш албан-хаакчыларындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының секретары **Салчак Доржу Дамбаевич**—«Тээли» совхозтуң Кызыл-Даг салбырының профовилел организациязындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының кежигүннери:

Дамдынчап Чечек Салчаковна — Кызыл-Даг суурнуң хамаатыларының нинти хуралындан.

Апанды Рая Салчаковна—Бүгү эвилелдиң Ленинчи Коммунистиг Аныяктар Эвилелиниң «Тээли» совхозтуң Кызыл-Даг салбырында организациязындан.

Шомбул Салчак Улаачы—«Тээли» совхозтуң Кызыл-Даг салбырының ажылчыннарындан болгаш албан хаакчыларындан.

Серин Чечек Хомушкуевна — «Тээли» совхозтуң Кызыл-Даг салбырының профовилел организациязындан.

Актыы Оржумаа Салчаковна — Кызыл-Даг ортумак школазының башкыларындан болгаш техниктиг ажылдакчыларындан.

Сенги Доржу Кара-Күске Хертекович—Кызыл-Даг ортумак школазының башкыларындан болгаш техниктиг ажылдакчыларындан.

Кара-Хөлдүң № 29 соңгулда округу

Округтуң соңгулда комиссиязының даргазы **Белек Соян Чумбууевич**—«Кара-Хөл» кодээ ажыл-агый артелиниң коммунистиг организациязындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының даргазының оралакчызы **Серемаа Хертек Чимитовна**—Кара-Хөл сес чыл школазының башкыларындан болгаш техниктиг ажылдакчыларындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының секретары **Иргит** Даржаа Дамба—Бүгү-эвилелдиң Ленинчи Коммунистиг Аныяктар Эвилелиниң «Кара-Хөл» кодээ ажыл-агый артелинде организациязындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының кежигүннери:

Агбаан Хертек Чыргалович—«Кара-Хөл» кодээ ажыл-агый артелиниң колхозчуларындан.

Хертек Байыр Конгаровна—«Кара-Хөл» кодээ ажыл-агый артелиниң колхозчуларындан.

Арапган Алдып-оол Хертекович—Тапсы-Аксы суурнуң хамаатыларының нинти хуралындан.

Хертек Мария Дупчааевна—«Кара-Хөл» колхозтуң Боомда сут-бараан фермазының коллективинден.

Иргит Чадаш Содупамовна — Кара-Хөл сес чыл школазының башкыларындан болгаш техниктиг ажылдакчыларындан.

Хертек Широв Даржаевич—«Кара-Хөл» кодээ ажыл-агый артелиниң колхозчуларындан.

Тээлиниң № 30 соңгулда округу

Округтуң соңгулда комиссиязының даргазы **Памчыл Татьяна Салчаковна**—Бай-Тайганың коммунистиг организациязындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының даргазының оралакчызы **Арыына Сергей Шожутович**—районнуң хереглекчилер нинтилелиниң хереглекчилер кооперациязының хуучу кежигүннеринден.

Округтуң соңгулда комиссиязының секретары **Бобулаш Нина Хертековна**—Бүгү эвилелдиң Аныяктарының Ленинчи Коммунистиг Эвилелиниң Бай-Тайга район организациязындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының кежигүннери:

Донгул Зина Салчаковна—Тээли ортумак школазының башкыларындан болгаш техниктиг ажылдакчыларындан.

Салчак Дүү Дарый Байыр-ооловна—районнуң харылзаа белдириндe профовилел организациязындан.

Чамзырай Кара-оол Шагжыевич—район эмнелгезиниң медицина ажылдакчыларындан.

Ондар Оолак Намчыаевич—районнуң улус судунуң профовилел организациязындан.

Ламажан Александр Монгушевич — Бүгү-эвилелдиң Аныяктарының Ленинчи Коммунистиг Эвилелиниң «Тээли» совхозта организациязындан

Тойбу-Хаа Ылын-оол Салчакович—«Тээли» совхозта тудут бригадазының ажылчыннарындан болгаш инженер-техниктиг ажылдакчыларындан.

Зэр-Хавактың № 31 соңгулда округу

Округтуң соңгулда комиссиязының даргазы **Сендажи Иргит Семис-пейович**—«Тээли» совхозтуң «Найырал» салбырының коммунистиг организациязындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының даргазының оралакчызы **Иргит Сандай Иргитовна**—Тээли школазының коммунистиг организациязындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының секретары **Күжүгет Эрес-оол Сүмбуролович** — Бүгү-эвилелдиң Аныяктарының Ленинчи Коммунистиг Эвилелиниң «Тээли» совхозтуң «Найырал» салбырында организациязындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының кежигүннери:

Сагды Караш Салчаковна—«Тээли» совхозтуң «Найырал» салбырының профовилел организациязындан

Салчак Шимик Шожутовна — «Тээли» совхозтуң «Найырал» салбырының ажылчыннарындан болгаш албан-хаакчыларындан.

Чымба Иван Канчырович—«Тээли» совхозтуң «Найырал» салбырының ажылчыннарындан болгаш албан-хаакчыларындан.

Буян Иргит Санчы-Мидипович—«Тээли» совхозтуң «Найырал» салбырының ажылчыннарындан болгаш албан-хаакчыларындан.

Сумба Хертек Сандыкович — ажылчы чоннар депутаттарының район Совединин күүскомунуң ажылчыннарындан болгаш албан-хаакчыларындан.

Чыпсын Кара-Сал Боран-ооловна—«Тээли» совхозтуң «Найырал» салбырының ажылчыннарындан болгаш албан-хаакчыларындан.

Мөген-Бүреннiң № 32 соңгулда округу

Округтуң соңгулда комиссиязының даргазы **Шыырап Салчак Бадыноолович** — «Мөген-Бүрен» кодээ ажыл-агый артелиниң коммунистиг организациязындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының даргазының оралакчызы **Моргаш Сержип Хертекова**—Мөген-Бүрен школазының башкыларындан болгаш техниктиг ажылдакчыларындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының секретары **Кула Елизавета Ховалыговна** — Бүгү-эвилелдиң Аныяктарының Ленинчи Коммунистиг Эвилелиниң «Мөген-Бүрен» кодээ ажыл-агый артелинде организациязындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының кежигүннери:

Шегриптева Галина Александровна—Кызыл-Хая суурнуң хамаатыларының нинти хуралындан.

Лопсан-оол Салчак Павылович—«Мөген-Бүрен» кодээ ажыл-агый артелиниң колхозчуларындан.

Уепун Кара-оол Иргитович — «Мөген-Бүрен» колхозтуң профовилел организациязындан.

Тарын-Базыр Чуглур-оол Иргит—«Мөген-Бүрен» кодээ ажыл-агый артелиниң коммунистиг организациязындан.

Нордак Минчеймаа Хертекова—«Мөген-Бүрен» кодээ ажыл-агый артелиниң колхозчуларындан.

Хертек Хонугу Мацнайович — Мөген-Бүрен суурда хереглекчилер кооперациязының хуучу кежигүннеринден.

БАРЫЫН-ХЕМЧИК РАЙОН

Кызыл-Мажалыктың барыын талакы № 33 соңгулда округу

Округтуң соңгулда комиссиязының даргазы **Коблов Василий Максимович**—«Тыва суг-тудугнуң» Барлыкта тудуг участогунуң коммунистиг организациязындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының даргазының оралакчызы **Шавыраа Дозураш Хертекович**—ажылчы чоннар депутаттарының район Совединин күүскомунуң коммунистиг организациязындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының секретары—**Сарыглар Александра Баян-ооловна**—СЭКП райкомунда Бүгү-эвилелдиң Аныяктарының Ленинчи Коммунистиг Эвилелиниң организациязындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының кежигүннери:

Иваненко Наталья Никифоровна—Кызыл-Мажалык суурнуң хамаатыларының хуралындан.

Монгуш Билинмаа Байыровна — Кызыл-Мажалыктың ортумак школазының башкыларындан.

Күжүгет Нина Егоровна—Кызыл-Мажалыктың ортумак школазының профовилел организациязындан.

Бай-Кара Анай-оол Начынович — «Коммун-тудуг» тудуг-сентелге эргелелиниң мастер участогунуң ажылчыннарындан болгаш албан-хаакчыларындан.

Аир-Саная Хертек Шагдырович — районнуң «Сельхозтехника» каттыжышкынының коммунистиг организациязындан.

Хатай Алексей Петрович—Барыын-Хемчиктиң кодээ ажыл-агый будүрүлге эргелелинден.

Кызыл-Мажалыктың Чөен талакы № 34 соңгулда округу

Округтуң соңгулда комиссиязының даргазы **Маржанаков Павел Иванович**—ажылчы чоннар депутаттарының район Совединин күүскомунуң коммунистиг организациязындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының даргазының оралакчызы **Кари Иргит Канчыырович**—Кызыл-Мажалыктың ортумак школазының башкыларындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының секретары **Шаравии Зоя Михайловна**—ажылчы чоннар депутаттарының район Совединин күүскомунда Бүгү-эвилелдиң Аныяктарының Ленинчи Коммунистиг Эвилелиниң организациязындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының кежигүннери:

Доржу Максим Салчакович — ажылчы чоннар депутаттарының район Совединин күүскомунуң профовилел организациязындан.

Монгуш Билинмаа Байыровна — Кызыл-Мажалыктың ортумак школазының башкыларындан.

Күжүгет Нина Егоровна—Кызыл-Мажалыктың ортумак школазының профовилел организациязындан.

Бай-Кара Анай-оол Начынович — «Коммун-тудуг» тудуг-сентелге эргелелиниң мастер участогунуң ажылчыннарындан болгаш албан-хаакчыларындан.

Аир-Саная Хертек Шагдырович — районнуң «Сельхозтехника» каттыжышкынының коммунистиг организациязындан.

Хатай Алексей Петрович—Барыын-Хемчиктиң кодээ ажыл-агый будүрүлге эргелелинден.

Кызыл-Мажалыктың Чөен талакы № 34 соңгулда округу

Округтуң соңгулда комиссиязының даргазы **Маржанаков Павел Иванович**—ажылчы чоннар депутаттарының район Совединин күүскомунуң коммунистиг организациязындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының даргазының оралакчызы **Кари Иргит Канчыырович**—Кызыл-Мажалыктың ортумак школазының башкыларындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының секретары **Шаравии Зоя Михайловна**—ажылчы чоннар депутаттарының район Совединин күүскомунда Бүгү-эвилелдиң Аныяктарының Ленинчи Коммунистиг Эвилелиниң организациязындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының кежигүннери:

Доржу Максим Салчакович — ажылчы чоннар депутаттарының район Совединин күүскомунуң профовилел организациязындан.

Сандак Роза Күдерековна—районнуң хереглекчилер нинтилелиниң хереглекчилер кооперациязының хуучу кежигүннеринден.

Шаталова Мария Романовна — Кызыл-Мажалыктың ортумак школазының коммунистиг организациязындан.

Салчак Өктээ Сотпаевич—районнуң хереглекчилер нинтилелиниң баштаар черинiң профовилел организациязындан.

Чымым Орнугу Хертекович—Кызыл-Мажалыктың ортумак школазының башкыларындан болгаш техниктиг ажылдакчыларындан.

Ак-Довуракты Соңгу талакы № 35 соңгулда округу

Округтуң соңгулда комиссиязының даргазы **Каеаев Борис Михайлович**—«Тыва даг-дүгү» комбинаттың арыглаар фабриказының ажылчыннарындан болгаш албан-хаакчыларындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының даргазының оралакчызы **Күжүгет Долчун Кадыг-ооловна**—«Тыва даг-дүгү» комбинаттың арыглаар фабриказының коммунистиг организациязындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының секретары **Шагдыр Юрий Назынович**—«Тыва даг-дүгү» комбинаттың профовилел организациязындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының кежигүннери:

Бады-Сагаан Любовь Чудек-ооловна—«Асбест дээш» солунуң редакциязының ажылдакчыларындан.

Фоломеев Виктор Андреевич — Төп сентелге мастерскяларының профовилел организациязындан.

Усиимина Валерия Степановна — «Тыва даг-дүгү» комбинаттың ажылчыннарындан болгаш албан-хаакчыларындан.

Петряева Елена Васильевна—Төп сентелге-механика мастерскяларының ажылчыннарындан болгаш албан-хаакчыларындан.

Акимова Мария Емельяновна — ажылчыннар хандырылгазының Ак-Довурак килдизиниң ажылчыннарындан болгаш албан-хаакчыларындан.

Белоногова Нина Филипповна — ажылчыннар хандырылгазының Ак-Довурак килдизиниң ажылчыннарындан болгаш албан-хаакчыларындан.

Ак-Довуракты № 36 Теп соңгулда округу

Округтуң соңгулда комиссиязының даргазы **Давыдова Лидия Кондратьевна**—Ак-Довуракты эмнелге черинiң коммунистиг организациязындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының даргазының оралакчызы **Кустов Иван Константинович** — Ак-Довуракты 8 чыл школазының Бүгү-эвилелдиң Аныяктарының Ленинчи Коммунистиг Эвилелиниң организациязындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының секретары **Карелкова Зоя Михайловна**—Ак-Довуракты 8 чыл школазының башкыларындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының кежигүннери:

Долгат Хертек Ирексиовна—Ак-Довуракты 8 чыл школазының коммунистиг организациязындан.

Сазаа Зоя Дугаровна—Ак-Довуракты 8 чыл школазының профовилел организациязындан.

Родных Лидия Александровна — Ак-Довуракты ажылчын аныяктар школазының башкыларындан.

Домбровская Лидия Васильевна—Ак-Довуракты ажылчын аныяктар школазының башкыларындан болгаш техниктиг ажылдакчыларындан.

Смехульский Валентин Михайлович—коммунал-чуртталга килдизиниң ажылчыннарындан болгаш албан-хаакчыларындан.

Ооржак Елена Баяновна—коммунал-чуртталга килдизиниң ажылчыннарындан болгаш албан-хаакчыларындан.

Ак-Довуракты Мурнуу талакы № 37 соңгулда округу

Округтуң соңгулда комиссиязының даргазы **Шаламова Магдалина Афанасьевна**—«Тыва даг-дүгү» тудуг эргелелиниң коммунистиг организациязындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының даргазының оралакчызы **Комбуй-оол Ооржак Донпак-оол** — «Тыва даг-дүгү» тудуг эргелелиниң коммунистиг организациязындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының секретары **Каркова Клавдия Ивановна**—«Тыва даг-дүгү» тудуг эргелелиниң ажылчыннарындан болгаш албан-хаакчыларындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының кежигүннери:

Желтоногов Александр Прокопьевич—«Тыва даг-дүгү» тудуг эргелелиниң профовилел организациязындан.

Рус Виктор Петрович—«Тыва даг-дүгү» тудуг эргелелиниң ажылчыннарындан болгаш инженер-техниктиг ажылдакчыларындан.

Финская Валентина Макаровна — «Тыва даг-дүгү» тудуг эргелелиниң Бүгү-эвилелдиң Аныяктарының Ленинчи Коммунистиг Эвилелиниң организациязындан.

Иконникова Лидия Петровна — «Тыва даг-дүгү» тудуг эргелелиниң коммунистиг организациязындан.

Күжүгет Төмүр-оол Чандымаевич—үлетпүр бүдүрүлгелер комбинадының коммунистиг организациязындан.

Морозова Мария Михайловна — үлетпүр бүдүрүлгелер комбинадында уруглар садының ажылдакчыларындан болгаш кижизидикчилериндеи.

Ак-Довуракты Чөен талакы № 38 соңгулда округу

Округтуң соңгулда комиссиязының даргазы **Кольцов Александр Максимович**—«Тыва даг-дүгү» тудуг эргелелиниң коммунистиг организациязындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының даргазының оралакчызы **Иргит Тамара Александровна**—Ак-Довуракты ортумак школазының башкыларындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының секретары **Сасина Людмила Александровна**—Ак-Довуракты ортумак школазының профовилел организациязындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының кежигүннери:

Тихонов Эдуард Викторович—№41 профтехучилищениң башкыларындан

Сесенмаа Сарыглар Саятыевна — Ак-Довуракты ортумак школазының коммунистиг организациязындан

Чаян-Хоо Кожен Салчаковна—Ак-Довуракты ортумак школазының башкыларындан

Монгуш Мөнген-оол Маадыр-оолович—«Тыва даг-дүгү» комбинаттың ажылчыннарындан болгаш албан-хаакчыларындан.

Носкова Людмила Васильевна — № 48 тудуг эргелелиниң ажылчыннарындан болгаш албан-хаакчыларындан.

Салчак Зинаида Салчаковна—№ 48 тудуг эргелелиниң профовилел организациязындан.

Дөң-Терезиниң № 39 соңгулда округу

Округтуң соңгулда комиссиязының даргазы **Саая Сюрюн Санчытович**—«Шекпээр» совхозтуң Дөң-Терезин салбырының коммунистиг организациязындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының даргазының оралакчызы **Саая Сайын-Белек Төрбет-оолович** — Дөң-Терезиниң 8 чыл школазының башкыларындан.

Округтуң соңгула комиссиязының секретары **Ондар Баяны Дуктуг-оолович**—«Шекпээр» совхозтуң Дөң-Терезин салбырының профовилел организациязындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының кежигүннери:

Монгуш Дагыл-оол Комбуй-оолович—«Шекпээр» совхозтуң Дөң-Терезин салбырының ажылчыннарындан болгаш албан-хаакчыларындан.

Ооржак Сыгыр Отек-ооловна — «Шекпээр» совхозтуң Дөң-Терезин салбырының ажылчыннарындан болгаш албан-хаакчыларындан.

Ооржак Чечекмаа Ангыр-ооловна—«Шекпээр» совхозтуң Дөң-Терезин салбырының профовилел организациязындан.

Ооржак Сайын Хирбеевна—«Шекпээр» совхозтуң Дөң-Терезин салбырының Бүгү-эвилелдиң Аныяктарының Ленинчи Коммунистиг Эвилелиниң организациязындан.

Монгуш Биче-Кыс Бууражыковна—«Шекпээр» совхозтуң Дөң-Терезин салбырының профовилел организациязындан.

Сарыглар Саян-Белек Күдер-ооович—«Шекпээр» совхозтуң Дөң-Терезин салбырының ажылчыннарындан болгаш албан-хаакчыларындан.

«Барлык» совхозтуң № 40 соңгулда округу

Округтуң соңгулда комиссиязының даргазы **Агбаан Лопсан Сарыг-ларовна**—«Барлык» совхозтуң коммунистиг организациязындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының даргазының оралакчызы **Долума Александра Сандаповна**—«Барлык» совхозтуң профовилел организациязындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының секретары **Хомушку Сесенмаа Доңмутовна** — «Барлык» совхозтуң ажылчыннарындан болгаш албан-хаакчыларындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының кежигүннери:

Хомушку Деспижек Баазанович—«Барлык» совхозтуң ажылчыннарындан болгаш албан-хаакчыларындан.

Зрюкин Роман Тимофеевич—«Барлык» совхозтуң коммунистиг организациязындан.

Идам-Сюрюн Эрес-оол Саяевич — «Барлык» совхозтуң Бүгү-эвилелдиң Аныяктарының Ленинчи Коммунистиг Эвилелиниң организациязындан.

Кара-Сал Очур Калчан-ооович — «Барлык» совхозтуң ажылчыннарындан болгаш албан-хаакчыларындан.

Куру Соян Сапыгаевич—«Барлык» совхозтуң профовилел организациязындан.

Турчаева Нягимия Усмановна — Барлыктың ортумак школазының башкыларындан болгаш техниктиг ажылдакчыларындан.

Алдыы-Булактың № 41 соңгулда округу

Округтуң соңгулда комиссиязының даргазы **Күдерек Андрей Сюрюнович**—Аксы-Барлыктың ортумак школазының коммунистиг организациязындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының даргазының оралакчызы **Саная Дапзы Допаковна**—«Барлык» совхозтуң Аксы-Барлык салбырының ажылчыннарындан болгаш албан-хаакчыларындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының секретары **Хомушку Адыг-Кыс Допчаевна** — «Барлык» совхозтуң Аксы-Барлык салбырының ажылчыннарындан болгаш албан-хаакчыларындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының кежигүннери:

Саая Балчыл Байыскыланович—«Барлык» совхозтуң профовилел организациязындан.

Норбу Саржай-оол Ооржакович—«Барлык» совхозтуң Аксы-Барлык салбырының коммунистиг организациязындан.

Хомушку Бопун-оол Көк-Тоннугович—«Барлык» соахозтуң Аксы-Барлык салбырының профовилел организациязындан.

Санчит Күжүгет Адыгжыевна — «Барлык» совхозтуң Аксы-Барлык салбырының коммунистиг организациязындан.

Хемер-оол Булчун Дойнуровна — Аксы-Барлыктың ортумак школазының башкыларындан болгаш техниктиг ажылдакчыларындан.

Эрги-Барлыктың № 42 соңгулда округу

Округтуң соңгулда комиссиязының даргазы **Чамбал-оол Сергей Акыевич**—«Большевик» кодээ ажыл-агый артелиниң коммунистиг организациязындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының даргазының оралакчызы **Иргит Владимир Семенович**—«Большевик» кодээ ажыл-агый артелиниң Бүгү-эвилелдиң Аныяктарының Ленинчи Коммунистиг Эвилелиниң организациязындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының секретары **Монгуш Юрзетмаа Будуновна**—Эрги-Барлыктың ортумак школазының башкыларындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының кежигүннери:

Кара-Сал Попуу Шагдыровна — «Большевик» кодээ ажыл-агый артелиниң колхозчуларындан.

Хомушку Оолак Ортуй-оолович—«Большевик» кодээ ажыл-агый артелиниң колхозчуларындан.

Хомушку Орбуй-оол Дембирелович—«Большевик» кодээ ажыл-агый артелиниң колхозчуларындан.

Хертек Секина Севдиевна—«Большевик» кодээ ажыл-агый артелиниң коммунистиг организациязындан.

Саая Зоя Караңнаровна—«Большевик» кодээ ажыл-агый артелиниң колхозчуларындан.

Саая Сүрүн Сварташевич—«Большевик» кодээ ажыл-агый артелиниң колхозчуларындан.

Биче-Тейниң № 43 соңгулда округу

Округтуң соңгулда комиссиязының даргазы **Мынчаа Монгуш Кужукейович**—«Шекпээр» совхозтуң коммунистиг организациязындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының даргазының оралакчызы **Мандатов Виктор Алексеевич**—«Шекпээр» совхозтуң профовилел организациязындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының секретары **Монгуш Өпей Омуар**—«Шекпээр» совхозтуң Бүгү-эвилелдиң Аныяктарының Ленинчи Коммунистиг Эвилелиниң организациязындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының кежигүннери:

Ооржак Калиндуу Санаевич — «Шекпээр» совхозтуң ажылчыннарындан болгаш албан-хаакчыларындан.

Ооржак Шагдыр Бегзневич — «Шекпээр» совхозтуң коммунистиг организациязындан.

Биче-оол Анатолий Анганович — Шекпээрниң 8 чыл школазының башкыларындан.

Монгуш Сюрюнмей Сотпажыкович —«Шекпээр» совхозтуң ажылчыннарындан болгаш албан-хаакчыларындан.

Ооржак Комбу-Доржу Болатович—«Шекпээр» совхозтуң Биче-Тей салбырының профовилел организациязындан.

Ооржак Светлана Сангыевна — «Шекпээр» совхозтуң ажылчыннарындан болгаш албан-хаакчыларындан.

Аянгатының № 44 соңгулда округу

Округтуң соңгулда комиссиязының даргазы **Монгуш Агбаан Анганович** —«Шекпээр» совхозтуң Аянгаты салбырының коммунистиг организациязындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының даргазының оралакчызы **Саая Өлзей Дангил**—«Шекпээр» совхозтуң Аянгаты салбырының коммунистиг организациязындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының секретары **Монгуш Светлана Очуровна** — «Шекпээр» совхозтуң Аянгаты салбырында Бүгү-эвилелдиң Аныяктарының Ленинчи Коммунистиг Эвилелиниң организациязындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының кежигүннери:

Монгушку Михаил Анзатович — «Шекпээр» совхозтуң Аянгаты салбырында Бүгү-эвилелдиң Аныяктарының Ленинчи Коммунистиг Эвилелиниң организациязындан.

Кара-Сал Очур Калчан-оолович — «Барлык» совхозтуң ажылчыннарындан болгаш албан-хаакчыларындан.

Куру Соян Сапыгаевич—«Барлык» совхозтуң профовилел организациязындан.

Монгуш Аракчаа Мочекпенович—«Шекпээр» совхозтуң Аянгаты салбырының ажылчыннарындан болгаш албан-хаакчыларындан.

Монгуш Александра Сюрюновна—«Шекпээр» совхозтуң Аянгаты салбырының профовилел организациязындан.

Ооржак Содунам Оюн-оолович—«Шекпээр» совхозтуң Аянгаты салбырының ажылчыннарындан болгаш албан-хаакчыларындан.

Ооржак Сендипкыс Элбек-ооловна «Шекпээр» совхозтуң Аянгаты салбырының ажылчыннарындан болгаш албан-хаакчыларындан.

Куулар Черлиг-оол Хомушкуевич —Аянгаты 8 чыл школазының башкыларындан болгаш техниктиг ажылдакчыларындан.

Хөнделеңниң № 45 соңгулда округу

Округтуң соңгулда комиссиязының даргазы **Күжүгет Кан-оол Шыырапович**—Хөнделеңниң 8 чыл школазының башкыларындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының даргазының оралакчызы **Күжүгет Чүле Намчаевич**—«Барлык» совхозтуң Хөнделең салбырының коммунистиг организациязындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының секретары **Ооржак Мария Сарамаевна** — «Барлык» совхозтуң Хөнделең салбырында Бүгү-эвилелдиң Аныяктарының Ленинчи Коммунистиг Эвилелиниң организациязындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының кежигүннери:

Күжүгет Чөржаа Балчынмаевич—«Барлык» совхозтуң Хөнделең салбырының профовилел организациязындан.

Салчак Сюр-оол Денгивесович — «Барлык» совхозтуң Хөнделең салбырының коммунистиг организациязындан.

Ооржак Анна Сүмежиковна—«Барлык» совхозтуң Хөнделең салбырында Бүгү-эвилелдиң Аныяктарының Ленинчи Коммунистиг Эвилелиниң организациязында.

Кенден Оюн-оол Ооржакович — «Барлык» совхозтуң Хөнделең салбырының ажылчыннарындан болгаш албан-хаакчыларындан.

Сарыглар Кушкаш-оол Сурунович —«Барлык» совхозтуң Хөнделең салбырының коммунистиг организациязындан.

Успун-оол Кунзенмаа Сотпайевна —Хөнделеңниң 8 чыл школазының башкыларындан болгаш техниктиг ажылдакчыларындан.

ЧӨӨН-ХЕМЧИК РАЙОН

Чадааның Чөен талакы № 46 соңгулда округу

Округтуң соңгулда комиссиязының даргазы **Шоев Иван Абрамович** —Чадааның № 2 ортумак школазының башкыларындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының даргазының оралакчызы **Кравченко Николай Александрович**—районнуң хереглекчилер нинтилелиниң белеткелдер конторазының ажылчыннарындан болгаш албан-хаакчыларындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының секретары **Павлова Надежда Алексеевна** — Чадааның күркүш-ажыл ажаалга кассаларының ажылдакчыларындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының кежигүннери:

Изосимов Василий Федорович—хомур даш разрезиниң коммунистиг организациязындан.

Жигура Просковья Михайловна — районнуң харылзаа белдириниң ажылчын, албан-хаакчыларындан болгаш инженер-техниктиг ажылдакчыларындан.

Смирнова Зинаида Ивановна — ажылчы чоннар депутаттарының Чадаана хоорай Совединин профовилел организациязындан.

Бадылама Нина Дамбаевна — СЭКП райкомунуң коммунистиг организациязындан.

Бинлинмаа Хертек Дажыкаевна—районнуң социал хандырылга килдизиниң ажылчыннарындан болгаш албан-хаакчыларындан.

Фролова Людмила Петровна № 453 кежүп чоруур механизастаттынган колоннаның Бүгү-эвилелдиң Аныяктарының Ленинчи Коммунистиг Эвилелиниң организациязындан.

Чадааның № 47 соңгулда округу

Округтуң соңгулда комиссиязының даргазы **Өлзей Мерген Оспаевич** — район судунуң, прокуратураның болгаш милициняның коммунистиг организациязындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының даргазының оралакчызы **Ховалыг Орус-оол Кожуумай**—ВЛКСМ райкомунуң Бүгү-эвилелдиң Аныяктарының Ленинчи Коммунистиг Эвилелиниң организациязындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының секретары **Бережных Александра Ивановна** — Күрүне банкызының район конторазының ажылдакчыларындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының кежигүннери:

Арбузова Татьяна Яковлевна — район эмнелгезиниң медицина ажылдакчыларындан.

Тарасенко Лидия Тимофеевна — күрүне албан черлериниң ажылдакчыларының профессионал эвилелиниң район комитединден.

Дадар-оол Монгуш Аякайович — ажылчы чоннар депутаттарының район Совединин күүскомунуң коммунистиг организациязындан.

Артына Кан-оол Сан-оолович — районнуң хереглекчилер нинтилелиниң профовилел организациязындан.

Аржакова Мария Акимовна — районнуң культура килдизиниң ажылчыннарындан болгаш албан-хаакчыларындан.

Ховалыг Достай-оол Дойнакович—Чадааның № 1 ортумак школазының башкыларындан.

Чадааның № 48 транспорт соңгулда округу

Округтуң соңгулда комиссиязының даргазы **Ойдуп Соян Куякович** —Чадааның тараа хүлээп алыр пунктузунуң коммунистиг организациязындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының даргазының оралакчызы **Морозов Василий Алексеевич**—инкубатор станциязының ажылчыннарындан болгаш албан-хаакчыларындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының секретары **Сундуй Чечек Олеговна** — Чадааның № 1 школазының Бүгү-эвилелдиң Аныяктарының Ленинчи Коммунистиг Эвилелиниң организациязындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының кежигүннери:

Расщупкина Альфина Петровна—Чадааның № 3 школазының башкыларындан болгаш техниктиг ажылдакчыларындан.

Коновницына Анна Газимировна—күрүне албан черлериниң ажылдакчыларының профессионал эвилелиниң район комитединден.

Үдерааа Василий Яжикович — № 1030 орук-ажыглал участогунуң ажылчыннарындан болгаш албан-хаакчыларындан.

Бакун Василий Федосеевич — ДОСААФ-тың район комитединден.

Кадникова Елена Николаевна—коммунал будүрүлгелер комбинадының ажылчыннарындан болгаш албан-хаакчыларындан.

Хертек Опал-оол Лопсан-Чымбаевич—Чадааның № 1 ортумак школазының профовилел организациязындан.

Хайыраканның № 49 соңгулда округу

Округтуң соңгулда комиссиязының даргазы **Дамба-Даржа Хүлер-оол Салчакович** — СЭКП-ниң XXII съездизи аттыг кодээ ажыл-агый артелиниң коммунистиг организациязындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының даргазының оралакчызы **Донгак Дуктуг Достакпановна**—Хайыракан 8 чыл школазының башкыларындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының секретары **Донгак Барынзаа Чаповна** — СЭКП-ниң XXII съездизи аттыг кодээ ажыл-агый артелиниң Бүгү-эвилелдиң Аныяктарының Ленинчи Коммунистиг Эвилелиниң организациязындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының кежигүннери:

Сат Чудүймаа Сопамович — СЭКП-ниң XXII съездизи аттыг кодээ ажыл-агый артелиниң колхозчуларындан

Норжай Анна Арган-ооловна — СЭКП-ниң XXII съездизи аттыг кодээ ажыл-агый артелиниң коммунистиг организациязындан.

Сарыглар Оюмаа Сандановна — СЭКП-ниң XXII съездизи аттыг кодээ ажыл-агый артелиниң Бүгү-эвилелдиң Аныяктарының Ленинчи Коммунистиг Эвилелиниң организациязындан.

Ооржак Севен Намзырайовна — СЭКП-ниң XXII съездизи аттыг кодээ ажыл-агый артелиниң № 1 сүт-бараан фермазының колхозчуларындан.

Сат Бады Хойтпак-ооович — СЭКП-ниң XXII съездизи аттыг кодээ ажыл-агый артелиниң колхозчуларындан.

Ооржак Экер-оол Тожулович — СЭКП-ниң XXII съездизи аттыг кодээ ажыл-агый артелиниң профовилел организациязындан.

Бажың-Алаактың № 50 соңгулда округу

Округтуң соңгулда комиссиязының даргазы **Хомушку Дугаржап Дембирелович** — Бажың-Алаак 8 чыл школазының коммунистиг организациязындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының даргазының оралакчызы **Даспай Саая Одербейевич**—«Искра» кодээ ажыл-агый артелиниң колхозчуларындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының секретары **Ондар Светлана Чамбаловна** — «Искра» кодээ ажыл-агый артелиниң Бүгү-эвилелдиң Аныяктарының Ленинчи Коммунистиг Эвилелиниң организациязындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының кежигүннери:

Монгуш Содунам Сегбеевна — Бажың-Алаак суурнуң хереглекчилер кооперациязының хуучу кежигүннеринден.

Серенмаа Раиса Бодурукуевна — «Искра» кодээ ажыл-агый артелиниң коммунистиг организациязындан.

Конгар-оол Монгуш Норбуевич—«Искра» кодээ ажыл-агый артелиниң колхозчуларындан.

Борбак Вера Намашкыновна — Бажың-Алаак суурда хереөженнерниң хой-нинтичи чөвүлелинден.

Эренчин Иргит Сендиевич—«Искра» кодээ ажыл-агый артелиниң колхозчуларындан.

Ховалыг Доржу Дорупаевич— «Искра» кодээ ажыл-агый артелиниң колхозчуларындан.

Хөндергейниң № 51 соңгулда округу

Округтуң соңгулда комиссиязының даргазы **Монгуш Кызыл-оол Эдер-ооович**—«Тыва» совхозтуң ажылчыннарындан болгаш албан-хаакчыларындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының даргазының оралакчызы **Начин Александр Бай-Караевич**—«Тыва» совхозтуң Хөндергей салбырының профовилел организациязындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының сек

Тыва АССР-ниң Дээди Совединге соңгулда талазы-биле округтарның соңгулда комиссияларының составын бадылаар дугайында

(Уланчызы. Эгези 2-ги арында).

Тыва АССР-ниң Дээди Совединиң Президиумунуң ЧАРЛЫЫ

Округтуң соңгулда комиссиязының кежигүннери:

Сарыглар Зоя Седеновна — «Чыраа-Бажы» рабкооптуң ажылчыныларындан болгаш албан-хаакчыларындан.

Ондар Чылбаан Дашовна—Чыраа-Бажы суурнуң Бүгү-эвилелдиң Аныяктарының Ленинчи Коммунистиг Эвилелиниң организациязындан.

Күжүгет Дацы Ламазановна — Чыраа-Бажы ортумак школаның Бүгү-эвилелдиң Аныяктарының Ленинчи Коммунистиг Эвилелиниң организациязындан.

Куулар Хурэлбай Эзир-оолович—«Чыраа-Бажы» совхозтуң Бүгү-эвилелдиң Аныяктарының Ленинчи Коммунистиг Эвилелиниң организациязындан.

Куулар Мартан-оол Лудаевич — «Чыраа-Бажы» совхозтуң профэвилел организациязындан.

Сарыглар Очур-оол Уртун-Назынович — «Чыраа-Бажы» совхозтуң ажылчыныларындан болгаш албан-хаакчыларындан.

Хорум-Дагның № 54 соңгулда округу

Округтуң соңгулда комиссиязының даргазы **Белекей** Василий Сүлдемомич — «Чыраа-Бажы» совхозтуң Хорум-Даг салбырының коммунистиг организациязындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының даргазының оралакчызы **Ооржак** Маадыр-оол Таспайович — Хорум-Даг суурда участок эмнелгезиниң медицина ажылдакчыларындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының секретары **Монгуш** Кызыл-Уруг Масовна — Хорум-Даг 8 чыл школаның башкыларындан болгаш техниктиг ажылдакчыларындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының кежигүннери:

Ховалыг Дажы-Норбу Дөрбет-ооович — «Чыраа-Бажы» совхозтуң Чыргакы салбырының ажылчыныларындан болгаш албан-хаакчыларындан.

Тас Ойдуп-оол Сагапович — «Чыраа-Бажы» совхозтуң Чыргакы салбырының ажылчыныларындан болгаш албан-хаакчыларындан.

Куулар Дадар Күдерековна—«Чыргакы 8 чыл школазының башкыларындан.

Монгуш Кама Делгер-ооловна — «Чыраа-Бажы» совхозтуң Дөң-Терезин сүт-бараан фермазының ажылдакчыларындан.

Ховалыг Ойю Агбанайович—«Чыраа-Бажы» совхозтуң Хорум-Даг салбырының профэвилел организациязындан.

Ондар Чыллэн Намзынович—Хорум-Даг суурнуң хереглекчилер кооперациязының хуучу кежигүннеринден.

Ийменің № 55 соңгулда округу

Округтуң соңгулда комиссиязының даргазы **Өлзей-оол** Сат Чимбаевич—Ленин аттыг көдээ ажыл-агый артелиниң коммунистиг организациязындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының даргазының оралакчызы **Ондар** Сүктерек Ожукпанович — Ийме суурнуң хереглекчилер кооперациязының хуучу кежигүннеринден.

Округтуң соңгулда комиссиязының секретары **Ховалыг** Александра Дукар-ооловна — Ийме школазының башкыларындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының кежигүннери:

Ондар Дыртый-оол Лодаевич — Ленин аттыг көдээ ажыл-агый артелиниң колхозчуларындан.

Ондар Сезенмаа Даштагаевна — Ленин аттыг көдээ ажыл-агый артелиниң колхозчуларындан.

Ондар Саян-оол Даваевич—Ленин аттыг көдээ ажыл-агый артелиниң профэвилел организациязындан.

Монгуш Хунажык Мамын-ооович —Ленин аттыг көдээ ажыл-агый артелиниң коммунистиг организациязындан.

Ондар Алажык Сүсүгбейовна — Ийме суурнуң хереглекчилер кооперациязының хуучу кежигүннеринден.

Ново Анай Викторовна — Ленин аттыг көдээ ажыл-агый артелиниң колхозчуларындан.

Кызыл-Тайганың № 56 соңгулда округу

Округтуң соңгулда комиссиязының даргазы **Монгуш** Дадар-оол Көк-ооович — «Сүт-Хөл» совхозтуң Ишкин салбырының коммунистиг организациязындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының даргазының оралакчызы **Ондар** Дойдуу Чысынмаевич — «Сүт-Хөл» совхозтуң профэвилел организациязындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының секретары **Куулар** Экер-оол Дугаржапович — Хор-Тайганың 8 чыл школазының Бүгү-эвилелдиң Аныяктарының Ленинчи Коммунистиг Эвилелиниң организациязындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының кежигүннери:

Хуна Ондар Санчыевич — «Сүт-Хөл» совхозтуң Ишкин салбырының коммунистиг организациязындан.

Монгуш Хүрец Сүгдеровна — «Сүт-Хөл» совхозтуң Ишкин салбырының ажылчыныларындан болгаш албан-хаакчыларындан.

Ондар Серенмаа Сойгуевна —Кызыл-Тайганың 8 чыл школазының Бүгү-эвилелдиң Аныяктарының Ленинчи Коммунистиг Эвилелиниң организациязындан.

Калчан Ондар Сотпаевна — «Сүт-Хөл» совхозтуң Ишкин Салбырының профэвилел организациязындан.

Метке Любовь Ондаровна — Кызыл-Тайганың 8 чыл школазының башкыларындан.

Тюлюш Браня Кыспай-оол—«Сүт-Хөл» совхозтуң ишкин салбырының профэвилел организациязындан.

Кировтуң № 57 соңгулда округу

Округтуң соңгулда комиссиязының даргазы **Сарыглар** Мөнге-Назыр Опанаевич — «Сүт-Хөл» совхозтуң Киров салбырының коммунистиг организациязындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының даргазының оралакчызы **Дыртык** Ольга Оруспаевна — «Сүт-Хөл» совхозтуң Киров салбырының ажылчыныларындан болгаш албан-хаакчыларындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының секретары **Ондар** Кудаш-оол Хупаевич— «Сүт-Хөл» совхозтуң Киров салбырының Бүгү-эвилелдиң Аныяктарының Ленинчи Коммунистиг Эвилелиниң организациязындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының кежигүннери:

Алдын-оол Ховалыг Данзырыкай—«Сүт-Хөл» совхозтуң Киров салбырының ажылчыныларындан болгаш албан-хаакчыларындан.

Монгуш Чүльдүм Дагбаевич — «Сүт-Хөл» совхозтуң Киров салбырының профэвилел организациязындан.

Доржу Монгуш Магаевич — Кара-Чыраа суурнуң хереглекчилер кооперациязының хуучу кежигүннеринден.

Ондар Одай-оол Чанчыпович — «Сүт-Хөл» совхозтуң Киров салбырының ажылчыныларындан болгаш албан-хаакчыларындан.

Ондар Кокуу Кенденовна—«Сүт-Хөл» совхозтуң Киров салбырының коммунистиг организациязындан.

Сат Сарыг Бидир-ооловна —«Сүт-Хөл» совхозтуң Киров салбырының ажылчыныларындан болгаш албан-хаакчыларындан.

Бора-Тайганың № 58 соңгулда округу

Округтуң соңгулда комиссиязының даргазы **Суидук** Ховалыг Дензин — «Сүт-Хөл» совхозтуң Бора-Тайга салбырының коммунистиг организациязындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының даргазының оралакчызы **Каксаанак** Догус Чолбен-оол — «Сүт-Хөл» совхозтуң Бора-Тайга салбырының коммунистиг организациязындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының секретары **Доңнай-оол** Василий Чонуқпенович — «Сүт-Хөл» совхозтуң Бора-Тайга салбырының хереглекчилер кооперациязының хуучу кежигүннеринден.

Округтуң соңгулда комиссиязының кежигүннери:

Ондар Үндес Дагбаевна — «Сүт-Хөл» совхозтуң Бора-Тайга салбырының Бүгү-эвилелдиң Аныяктарының Ленинчи Коммунистиг Эвилелиниң организациязындан.

Монгуш Кызыл-оол Чымба—«Сүт-Хөл» совхозтуң Бора-Тайга салбырының профэвилел организациязындан.

Бавук-Кара Сарыглар Улар-ооловна — «Сүт-Хөл» совхозтуң Бора-Тайга салбырының ажылчыныларындан болгаш албан-хаакчыларындан.

Ондар Опаан Күжүевна — Бора-Тайганың ортумак школазының коммунистиг организациязындан.

Ондар Шевер-оол Кажыкай — «Сүт-Хөл» совхозтуң Бора-Тайга салбырының Бүгү-эвилелдиң Аныяктарының Ленинчи Коммунистиг Эвилелиниң организациязындан.

Сарыглар Конгар-оол Шылыра — «Сүт-Хөл» совхозтуң Бора-Тайга салбырының профэвилел организациязындан.

Суг-Аксының № 59 соңгулда округу

Округтуң соңгулда комиссиязының даргазы **Орлов** Алексей Байыр-оович — «Сүт-Хөл» совхозта ажылчыныар кооперациязының ажылчыныларындан болгаш албан-хаакчыларындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының даргазының оралакчызы **Тае-оол** Мария Михайловна — Суг-Аксының ортумак школазының башкыларындан болгаш техниктиг ажылдакчыларындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының секретары **Дадар-оол** Ооржак Докур-ооловна — «Сүт-Хөл» совхозтуң Бүгү-эвилелдиң Аныяктарының Ленинчи Коммунистиг Эвилелиниң организациязындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының кежигүннери:

Каня Ооржак Сегбелдейовна — «Сүт-Хөл» совхозтуң коммунистиг организациязындан.

Ондар Кылын-оол Хунанович — «Сүт-Хөл» совхозтуң ажылчыныларындан болгаш албан-хаакчыларындан.

Ондар Бавуу Малыймааевич — «Сүт-Хөл» совхозтуң профэвилел организациязындан.

Куулар Кан-оол Дугаржап — «Сүт-Хөл» совхозтуң ажылчыныларындан болгаш албан-хаакчыларындан.

Монгуш Шыдар Үндүргүевич — «Сүт-Хөл» совхозтуң коммунистиг организациязындан.

Поминов Алексей Прокопьевич — «Сүт-Хөл» совхозтуң профэвилел организациязындан.

Алдан-Маадырның № 60 соңгулда округу

Округтуң соңгулда комиссиязының даргазы **Ондар** Дыгбаш Назын-оович — «Сүт-Хөл» совхозтуң Алдан-Маадыр салбырының коммунистиг организациязындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының даргазының оралакчызы **Куулар** Идам-Сюрюн Кара-Баштыг —Алдан-Маадыр суурнуң хереглекчилер кооперациязының хуучу кежигүннеринден.

Округтуң соңгулда комиссиязының секретары **Ооржак** Серен Намдаковна — Алдан-Маадырның 8 чыл школазының башкыларындан болгаш техниктиг ажылдакчыларындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының кежигүннери:

Ооржак Дайтак Көртенович — Алдан-Маадыр 8 чыл школазының башкыларындан болгаш техниктиг ажылдакчыларындан.

Монгуш Отук Даржаевич — «Сүт-Хөл» совхозтуң Алдан-Маадыр салбырының ажылчыныларындан болгаш албан-хаакчыларындан.

Ондар Чүдеш Сюр-ооович—«Сүт-Хөл» совхозтуң Алдан-Маадыр салбырының профэвилел организациязындан.

Монгуш Александра Тангытовна —Алдан-Маадыр 8 чыл школазының Бүгү-эвилелдиң Аныяктарының Ленинчи Коммунистиг Эвилелиниң организациязындан.

Куулар Мерген-оол Артыкпанович — «Сүт-Хөл» совхозтуң Көшпесте хойжу бригадазының ажылчыныларындан.

Ооржак Надежда Доржуевна — «Сүт-Хөл» совхозтуң Сарыг-Булуқ СБФ-ның ажылчыныларындан.

Баян-Таланың № 61 соңгулда округу

Округтуң соңгулда комиссиязының даргазы **Самбуу** Алексей Дамдын-оович — Ленин аттыг колхозтуң Баян-Тала бригадазының коммунистиг организациязындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының даргазының оралакчызы **Чимит** Василий Монгушович — «Тыва» совхозтуң Тере-Хая салбырының ажылчыныларындан болгаш албан-хаакчыларындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының секретары **Куулар** Кызылдаа Сүр-ооович — Ленин аттыг көдээ ажыл-агый артелиниң Бүгү-эвилелдиң Аныяктарының Ленинчи Коммунистиг Эвилелиниң организациязындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының кежигүннери:

Сат Седип Дамбаевич — Ленин аттыг көдээ ажыл-агый артелиниң Баян-Тала салбырының коммунистиг организациязындан.

Монгуш Копеек Лама-Сүүровна—Ленин аттыг көдээ ажыл-агый артелиниң Баян-Тала салбырының СБФ-ның колхозчуларындан.

Седивее Иргит Балдыевна — Ленин аттыг көдээ ажыл-агый артелиниң Баян-Тала салбырының колхозчуларындан.

Биче-Уруг Доңгак Дашовна — «Тыва» совхозтуң Тере-Хая салбырының профэвилел организациязындан.

Хаван-оол Даар-оол Ооржакович — «Тыва» совхозтуң Тере-Хая салбырының Бүгү-эвилелдиң Аныяктарының Ленинчи Коммунистиг Эвилелиниң организациязындан.

Монгуш Тыртыш-оол Баазанович «Тыва» совхозтуң ажылчыныларындан болгаш инженер-техниктиг ажылдакчыларындан.

КАА-ХЕМ РАЙОН

Сарыг-Септиң барын талакы № 62 соңгулда округу

Округтуң соңгулда комиссиязының даргазы **Одонов** Серен Дамбиевич — СЭКП-ниң район комитединиң коммунистиг организациязындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының даргазының оралакчызы **Звягин** Василий Васильевич — колхозтар аразының тудуг организациязының ажылчыныларындан болгаш албан-хаакчыларындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының секретары **Кудинова** Мария Александровна — Сарыг-Септиң № 1 ортумак школазының башкыларындан болгаш техниктиг ажылдакчыларындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының кежигүннери:

Ондар Юспек Чалзаевич — «Октябрь 14 чылы» көдээ ажыл-агый артелиниң Мерген СБФ-ның колхозчуларындан.

Чылбак-оол Артемий Дуважагарович — Сарыг-Септиң № 2 ортумак школазының башкыларындан болгаш техниктиг ажылдакчыларындан.

Владышников Иван Игнатьевич—«Сельхозтехника» салбырының ажылчыныларындан болгаш албан-хаакчыларындан.

Кириченко Агафья Емельяновна — колхозтар аразының тудуг организациязының ажылчыныларындан болгаш албан-хаакчыларындан.

Хорунжин Алексей Романович — «Сельхозтехника» салбырының ажылчыныларындан болгаш албан-хаакчыларындан.

Ситкин Константин Алексеевич —Сарыг-Септиң № 1 ортумак школазының башкыларындан болгаш техниктиг ажылдакчыларындан.

Сарыг-Септиң чоон талакы № 63 соңгулда округу

Округтуң соңгулда комиссиязының даргазы **Семенов** Иван Николаевич — Сарыг-Септиң ыяш ажылагыйының ажылчыныларындан болгаш албан-хаакчыларындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының даргазының оралакчызы **Кулаков** Самбу Узуноолович — районуң хереглекчилер пинтилелиниң баштаар чериниң ажылчыныларындан болгаш албан-хаакчыларындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының секретары **Аржакова** Зоя Григорьевна районуң культура килдизиниң ажылдакчыларындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының кежигүннери:

Кочкина Татьяна Кузьмовна — районуң хереглел пинтилелиниң ажылчыныларындан болгаш албан-хаакчыларындан.

Арчумаев Виктор Ефимович — ажылчы чоннар депутаттарының район Совединиң күүсекчи комитединиң коммунистиг организациязындан.

Корчагина Акулина Михайловна районуң Культура бажыңының ажылдакчыларындан.

Килин Семен Ювенельевич — амыдырал хандырылга комбинадының ажылчыныларындан болгаш албан-хаакчыларындан.

Камзалаков Леонид Сергеевич — № 1471 эрук-ажыглал участогунуң ажылчыныларындан болгаш албан-хаакчыларындан.

Саде Допаа Салчаковна — Сарыг-Септиң № 2 школазының башкыларындан болгаш техниктиг ажылдакчыларындан.

Бүрен-Аксының № 64 соңгулда округу

Округтуң соңгулда комиссиязының даргазы **Мурыгина** Евгения Михайловна — «Кызыл Тук» көдээ ажыл-агый артелиниң колхозчуларындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының даргазының оралакчызы **Бадарчи** Бадалин Чадамбаевич — Бүрен-Аксының сес чыл школазының башкыларындан болгаш техниктиг ажылдакчыларындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының секретары **Грахова** Валентина Патракеевна — Бүрен-Аксының сес чыл школазының башкыларындан болгаш техниктиг ажылдакчыларындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының кежигүннери:

Салчак Ушулуу Чаапты — Белбейде кадыкшылга школазының башкыларындан болгаш техниктиг ажылдакчыларындан.

Болдырев Геннадий Васильевич—«Кызыл Тук» көдээ ажыл-агый артелиниң колхозчуларындан.

Перелыгина Таисия Васильевна—Бүрен-Аксының сес чыл школазының башкыларындан болгаш техниктиг ажылдакчыларындан.

Микушин Лаврентий Спиридонович—«Кызыл Тук» көдээ ажыл-агый артелиниң колхозчуларындан.

Белова Анна Петровна — Эржей суурнуң хамаатыларындан.

Семешов Яков Карпович — Сизим суурнуң хамаатыларындан.

Федоровканың № 65 соңгулда округу

Округтуң соңгулда комиссиязының даргазы **Белевский** Михаил Иванович —Кундустуг сес чыл школазының башкыларындан болгаш техниктиг ажылдакчыларындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының даргазының оралакчызы **Борис** Уранаевич — «Ленинчи орук» көдээ ажыл-агый артелиниң колхозчуларындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының секретары **Яровикова** Галина Федоровна—Кундустуг сес чыл школазының башкыларындан болгаш техниктиг ажылдакчыларындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының кежигүннери:

Николина Надежда Афанасьевна—Көк-Хаак сес чыл школазының башкыларындан болгаш техниктиг ажылдакчыларындан.

Сапык Валентина Шептековна — Бояровка суурнуң хамаатыларындан.

Никитина Лидия Петровна—Көк-Хаак суурнуң хамаатыларындан.

Бима Чигжит Санчаевич — «Октябрь 30 чылы» көдээ ажыл-агый артелиниң колхозчуларындан.

Михальченко Иван Тимофеевич—«Коммунизмче орук» көдээ ажыл-агый артелиниң колхозчуларындан.

Дресвянников Петр Сергеевич — «Коммунизмче орук» көдээ ажыл-агый артелиниң коммунистиг организациязындан.

Ильиканың № 66 соңгулда округу

Округтуң соңгулда комиссиязының даргазы **Аныпин** Николай Максимович — «Тиилелге» көдээ ажыл-агый артелиниң колхозчуларындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының даргазының оралакчызы **Бельды** Анна Уэдигеевна—Ленин аттыг көдээ ажыл-агый артелиниң колхозчуларындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының секретары **Евтушкова** Александра Емельяновна — ажылчы чоннар депутаттарының Ильинка көдээ Совединиң күүскомунуң ажылдакчыларындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының кежигүннери:

Оюн Сергей Демчиевич — «Тиилелге» көдээ ажыл-агый артелиниң профэвилел организациязындан.

Стерехов Павел Евдокимович — Ленин аттыг көдээ ажыл-агый артелиниң профэвилел организациязындан.

Паздерин Евлампий Дмитриевич — Ленин аттыг көдээ ажыл-агый артелиниң колхозчуларындан.

Зайцева Лариса Васильевна — Ильинка ортумак школазының башкыларындан болгаш техниктиг ажылдакчыларындан.

Тришко Вера Александровна — Ленин аттыг көдээ ажыл-агый артелиниң колхозчуларындан.

Чиркова Валентина Ильинична—Бүрен-Бай-Хаак сес чыл школазының башкыларындан болгаш техниктиг ажылдакчыларындан.

Көк-Тейниң № 67 соңгулда округу

Округтуң соңгулда комиссиязының даргазы **Монгуш** Николай Дамбиевич — «Совет Тыва» совхозтуң коммунистиг организациязындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының даргазының оралакчызы **Ким** Исаак Александрович — «Бурунгаар» көдээ ажыл-агый артелиниң колхозчуларындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының секретары **Малышева** Дина Ивановна — Бүрен-Хем сес чыл школазының башкыларындан болгаш техниктиг ажылдакчыларындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының кежигүннери:

Будуп Илис-оол Кыргысович — Бүрен-Хем сес чыл школазының башкыларындан болгаш техниктиг ажылдакчыларындан.

Прокудина Мария Емельяновна — Бүрен-Хем сес чыл школазының башкыларындан болгаш техниктиг ажылдакчыларындан.

Авык Чагар-оол Дасканович—«Совет Тыва» совхозтуң профэвилел организациязындан.

Монгуш Быстай-оол Балданович—«Совет Тыва» совхозтуң профэвилел организациязындан.

Куулар Седип Даваевич — Суг-Бажы сес чыл школазының башкыларындан болгаш техниктиг ажылдакчыларындан.

Абатуров Иван Михайлович —«Совет Тыва» совхозтуң ажылчыныларындан болгаш албан-хаакчыларындан.

ӨВҮР РАЙОН

Саглының № 68 соңгулда округу

Округтуң соңгулда комиссиязының даргазы **Ооржак** Чонук-оол Мынчыкович — «Кызыл тук» көдээ ажыл-агый артелиниң коммунистиг организациязындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының даргазының оралакчызы **Дөнен** Нина Тюлюшовна — «Кызыл тук» көдээ ажыл-агый артелиниң колхозчуларының уруглар садының ажылдакчыларындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының секретары **Ооржак** Чылбак Мошкеевна—Саглы сес чыл школазының башкыларындан болгаш техниктиг ажылдакчыларычдан.

Округтуң соңгулда комиссиязының кежигүннери:

Ооржак Чаптар-оол Модуй-ооович—«Кызыл тук» көдээ ажыл-агый артелиниң колхозчуларындан.

Дагба-Кок Ооржак Седикейович—«Кызыл тук» көдээ ажыл-агый артелиниң колхозчуларындан.

Ооржак Валентина Маннайовна — «Кызыл тук» көдээ ажыл-агый артелиниң Бүгү-эвилелдиң Аныяктарының Ленинчи Коммунистиг Эвилелиниң организациязындан.

Кара-Сал Нордуп Биче-ооловна—«Кызыл тук» көдээ ажыл-агый артелиниң профэвилел организациязындан.

Агбаан Саая Дудекович — «Кызыл тук» көдээ ажыл-агый артелиниң хой бригадазының ажылдакчыларындан.

Бузур-оол Базыр Чемдикович — «Кызыл тук» көдээ ажыл-агый артелиниң колхозчуларындан.

Дуе-Дагның № 69 соңгулда округу

Округтуң соңгулда комиссиязының даргазы **Торжу** Түлүш Санчаевич — «Торгалыг» көдээ ажыл-агый артелиниң коммунистиг организациязындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының даргазының оралакчызы **Кончук** Шойгу Балчый-оолович—«Торгалыг» көдээ ажыл-агый артелиниң колхозчуларындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының секретары **Дембирел** Рада Маадыевна — **Торгалыг** ортумак школазының башкыларындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының кежигүннери:

Серен Соскарбаа Маны-Дарыевна—«Торгалыг» көдээ ажыл-агый артелиниң Бүгү-эвилелдиң Аныяктарының Ленинчи Коммунистиг Эвилелиниң организациязындан.

Балган Маадыр Даржаевич —Торгалыг суурнуң хереглел кооперациязының хуучу кежигүннеринден.

Доңгак Кызыл-уруг Кечил-ооловна —Торгалыг ортумак школазының профэвилел организациязындан.

Доржу Күнзеңмаа Маадыевна — «Торгалыг» көдээ ажыл-агый артелиниң коммунистиг организациязындан.

Доржукай Доңгак Сурунович — «Торгалыг» көдээ ажыл-агый артелиниң колхозчуларындан.

Тумат Чактаржан Кыспаевич — «Торгалыг» көдээ ажыл-агый артелиниң Бүгү-эвилелдиң Аныяктарының Ленинчи Коммунистиг Эвилелиниң организациязындан.

Дупчун Кызыл-уруг Кууларовна—районуң харылаа белдириниң ажылчыныларындан болгаш инженер-техниктиг ажылдакчыларындан.

Аброскина Зоя Григорьевна — Өвүрнүң ыяш ажыл-агыйының профэвилел организациязындан.

БИИ-ХЕМ РАЙОН

Туранның Соңгу № 71 соңгулда округу

Округтуң соңгулда комиссиязының даргазы **Костенков** Александр Сергеевич — районуң харылаа белдириниң ажылдакчыларындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының даргазының оралакчызы **Дуктуг-оол** Мартыс Дулушовна—Туран хоорайның хөрөөженнериниң хөй-ниити чөвүлелиниден.

Округтуң соңгулда комиссиязының секретары **Саникова** Любовь Пименовна — районуң ыяш ажыл-агый чериниң ажылчын болгаш албан-хаакчыларындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының кежигүннери:

Тюлюш Монгул Дүзенович — Туранның № 2 школазының техниктиг ажылдакчыларындан болгаш башкыларындан.

Дорофеев Николай Петрович — районуң хереглекчилер пинтилелиниң баштаар чериниң ажылчын болгаш албан-хаакчыларындан.

Кошевой Федор Демьянович — амыдырал хандырылга комбинадының коммунистиг организациязындан.

Куулар Александра Норбуевна — районуң кижи эмнелгезиниң ажылдакчыларындан.

Некрасов Виктор Андреевич — районуң Бүгү-эвилелдиң Аныяктарының Ленинчи Коммунистиг Эвилелиниң организациязындан.

Желтобрюхова Валентина Никодимовна — коммунал ажыл-агый будүрүлгелериниң комбинадының ажылчын болгаш албан-хаакчыларындан.

Туранның Теп № 72 соңгулда округу

Округтуң соңгулда комиссиязының даргазы **Зотов** Дмитрий Иванович — коммунал ажыл-агый будүрүлгелериниң комбинадының ажылчын болгаш албан-хаакчыларындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының даргазының оралакчызы **Кудашев** Дмитрий Максимович —хоорайның өрт камгалалының командазының ажылдакчыларындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының секретары **Сорокина** Александра Георгиевна —ажылчы чоннар депутаттарының район Совединиң күүсекчи комитединиң ажылдакчыларындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының кежигүннери:

Пиндюрин Иван Николаевич — Туранның № 1 школазының техниктиг ажылдакчыларындан болгаш башкыларындан.

Кирюшкин Георгий Михайлович—районуң Культура бажыңының ажылдакчыларындан.

Карпов Николай Гурьянович — ажылчы чоннар депутаттарының район Совединиң күүсекчи комитединиң ажылдакчыларындан.

Шагарина Тамара Романовна—районуң хереглекчилер пинтилелиниң баштаар чериниң ажылчын болгаш албан-хаакчыларындан.

Андрюшенко Павел Иванович — «Сельхозтехника» салбырының ажылчын болгаш албан-хаакчыларындан.

Смирнова Антонида Андреевна—амыдырал хандырылга комбинадының ажылчын болгаш албан-хаакчыларындан.

Туранның Мурнуу талакы № 73 соңгулда округу

Округтуң соңгулда комиссиязының даргазы **Луговской** Виктор Васильевич — Бии-Хемниң көдээ ажыл-агый будүрүлге эргелелиниң ажылдакчыларындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының даргазының оралакчызы **Магера** Яков Иванович — районуң хереглекчилер пинтилелиниң баштаар чериниң ажылчын болгаш албан-хаакчыларындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының секретары **Макарова** Клавдия Васильевна — Туранның № 1 школазының техниктиг ажылдакчыларындан болгаш башкыларындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының кежигүннери:

Струков Иван Яковлевич — № 213 орук-ажыглал участогунуң ажылчын болгаш албан-хаакчыларындан.

Асылгареев Гарей Асылгареевич — хоорайның өрт камгалалының командазының ажылдакчыларындан.

Бортников Алексей Титович — амыдырал хандырылга комбинадының ажылчын болгаш албан-хаакчыларындан.

Ачыты Галина Борандаевна — СЭКП Бии-Хем райкомунуң коммунистиг организациязындан.

Гладков Петр Тимофеевич —«Тыва тудуг» трезиниң Туран тудуг-монтаж участогунуң ажылчыныларындан болгаш албан-хаакчыларындан.

Шыыран Серафима Ананьевна — «Кызыл тараачын» көдээ ажыл-агый артелиниң Туран сүт-бараан фермазының колхозчуларындан.

Билелигниң № 74 соңгулда округу

Округтуң соңгулда комиссиязының даргазы **Чүльдүм** Василий Серенович — «Кызыл тараачын» көдээ ажыл-агый артелиниң Билелиг сүт-бараан фермазының колхозчуларындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының даргазының оралакчызы **Монге** Михаил Доңдой-оолович—Билелиг суурнуң хамаатыларындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының секретары **Байкара** Евдокия Кунгуртаевна—«Кызыл тараачын» көдээ ажыл-агый артелиниң Билелиг суурнуң хамаатыларындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының кежигүннери:

Маады Маадыр-оол Давыдович — «Кызыл тараачын» көдээ ажыл-агый артелиниң Билелиг сүт-бараан фермазының коммунистиг организациязындан.

Сагандай Владимир Маадыевич—Билелиг суурнуң хамаатыларының ниити хуралындан.

Маады Чыдаш Биче-ооловна — «Кызыл тараачын» көдээ ажыл-агый артелиниң Билелиг суурнуң хамаатыларындан.

Долбаева Өпейма Ак-ооловна — «Кызыл тараачын» көдээ ажыл-агый артелиниң Билелиг сүт-бараан фермазының Бүгү-эвилелдиң Аныяктарының Ленинчи Коммунистиг Эвилелиниң организациязындан.

Онай-оол Мандараа Ховалыговна — «Кызыл тараачын» көдээ ажыл-агый артелиниң Бүгү-эвилелдиң Аныяктарының Ленинчи Коммунистиг Эвилелиниң организациязындан.

Маады Тарков Давыдович —«Кызыл тараачын» көдээ ажыл-агый артелиниң Билелиг сүт-бараан фермазының колхозчуларындан.

Өөктүң № 75 соңгулда округу

Округтуң соңгулда комиссиязының даргазы **Актафьев** Виктор Иванович — «Искра» көдээ ажыл-агый артелиниң колхозчуларындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының даргазының оралакчызы **Серебренникова** Валентина Федосовна — Өөк 8 чыл школазының башкылар болгаш техниктиг ажылдакчылар коллективинден.

Округтуң соңгулда комиссиязының секретары **Байкара** Дазыр-кыс Талажиковна — Өөк суурнуң хамаатыларындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының кежигүннери:

Фунтикова Августа Ивановна — Өөк суурнуң хамаатыларындан.

Кочкина Мария Максимовна — «Искра» көдээ ажыл-агый артелиниң колхозчуларындан.

Федорченко Юрий Потапович — «Искра» көдээ ажыл-агый артелиниң Бүгү-эвилелдиң Аныяктарының Ленинчи Коммунистиг Эвилелиниң организациязындан.

Чамбал Сергей Тюлюшевич—«Искра» көдээ ажыл-агый артелиниң колхозчуларындан.

Даржан Иван Тамбажикович — «Искра» көдээ ажыл-агый артелиниң колхозчуларындан.

Худякев Михаил Васильевич — Өөк ыяш ажыл-агыйының ажылчынарындан болгаш албан-хаакчыларындан.

Тарлагның № 76 соңгулда округу

Округтуң соңгулда комиссиязының даргазы **Селезнев** Владимир Антонович —«Өөк» совхозтуң профэвилел организациязындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының даргазының оралакчызы **Белоногова** Валентина Ивановна —«Өөк» совхозтуң ажылчыныарындан, инженер-техниктиг ажылдакчыларындан болгаш албан-хаакчыларындан.

Анчитаева Надежда Викторовна — «Өөк» совхозтуң Бүгү-эвилелдиң Аныяктарының Ленинчи Коммунистиг Эвилелиниң организациязындан.

Күскежик Светлана Андреевна — Аржаан эмнелгезиниң медицина ажылдакчыларындан.

Беленков Вениамин Георгиевич — «Өөк» совхозтуң механизаторларындан.

Чалдаг-оол Владимир Маадыевич — Аржаан 8 чыл школазының башкыларындан болгаш техниктиг ажылдакчыларындан.

Колягина Тамара Александровна—ажылчы чоннар депутаттарының Аржаан көдээ Совединиң күүскомунуң ажылдакчыларындан.

Хадыңның № 77 соңгулда округу

Округтуң соңгулда комиссиязының даргазы **Айыжы** Петр Касович — «Хадың» көдээ ажыл-агый артелиниң колхозчуларындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының даргазының оралакчызы **Гладышев** Александр Никифорович «Хадың» көдээ ажыл-агый артелиниң колхозчуларындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының секретары **Кривопуск** Алефтина Константиновна—«Хадың» көдээ ажыл-агый артелиниң колхозчуларындан.

Округтуң соңгулда комиссиязының кежигүннери:

Дербин Геро Павлович—«Хадың» көдээ ажыл-агый артелиниң Бүгү-эвилелдиң Аныяктарының Ленинчи Коммунистиг Эвилелиниң организациязындан.

Оюн Ланзы Чамзырынмаевич — «Хадың» көдээ ажыл-агый артелиниң колхозчуларындан.

Даржаа Зоя Ивановна — «Хадың» көдээ ажыл-агый артелиниң колхозчуларындан.

Осипова Татьяна Семеновна — Хадыңның сес чыл школазының башкыларындан болгаш техниктиг ажылдакчыларындан.

Сединей Маадыр-оол Александрович — Хадың суурнуң хамаатыларындан.

Маныи-оол Михаил Байкараевич—«Хадың» көдээ ажыл-агый артелиниң механизаторларындан.

(Уланчызын дараазында номерге парлаар).

ДЫШТАНЫР хүнде НОМЧУҢАР

АЖЫЛЧЫН АЪТ —БЕШ МИЛЛИОН

ССРЭ-ниң Көдээ ажыл-агый министерствозунуң чылгы мал ажылы болгаш аът заводтарының Кол эргелелиниң начальниги Г. В. Нечипоренко чугаалап тур

Машиналар чүс чылында-даа аттар херек. Амгы үеде Совет Эвилелинде барык сес миллион чылгы мал бар, ооң иштинде ажылчын аттар—беш миллион. Оларның нинти күчүзүн чижек кылдыр 300 мун тракторга деңнеп болур.

Көдээ ажыл-агыйга аттар чок болза черле хоржок деп, колхозтарның база совхозтарның дуржулгалыг удуртукчулары болгаш тускай әртемниглери чөптүү-биле ынчаар санап турар. Ону сан-чурагайлар база бадыткап турардыр. 1965 чылда чурттуң колхозтарынга болгаш совхозтарынга сигенни, саванны сарзаттаарының чартык хире кезиин, ногааларның одуруглар аразын ажылдап кылырының дөртен хуузун, сиген кезилдезинин—чазаны ажыг хуузун, картофельди ажылдап кылырының болгаш ажаап алырының —оң дөрт хире хуузун аттар күжү-биле кылган. Аттар-биле 177 миллион тонна чемлиҥчидилгени шөлдерге токкен, ол болза ону белеткәни нинти хемчээлиниң 40 хуузу-дур. Көжүрүп, кадарып турар мал ажылдыг черлерниң бригадаларында аттарны база хөйү-биле ажыглап турар.

Чылгы мал ажылының талазы-биле Бүгү-эвилел әртем-шинчилел институдунуң медээлерин әзугаар алырга, бүдүн чартык километр чедир черге чүүктерни аттарга сөөртүрү автомашиналарга сөөртүрүнден экономика талазы-биле артык ажыктыг болур. Чайыктар үезинде, кышкы чайындында аът транспорту солуг чок ажыктыг. А даглыг, аърга-ыяштыг районнарга, ийленчектиг черлерге аттар кол транспорт болур.

Чурттуң чамдык зоналарында колхозтарның болгаш совхозтарның черлери хемчээл талазы-биле оонак участоктар болуп турар. Ындыг шөлдер Прибалтикада, Соңгу-барыын районнарда болгаш Төп кара-хөрзүнүүг зонаның Соңгу-чөөн талазында, Ортаакы Азияның болгаш Закавказьениң даглыг районнарында эвээш эвес. Оонак хемчээлдиг черлерге тарыыр чүүлдерни аът-биле ажылдап кылыры эптиг болгулаар.

Механизацияның өспүшаан турар деңнели көдээ ажыл-агый бүдүрүлгезинге аттарның әәлээр черин болгаш ролюн улуу-биле өскертип турар дээрзи билдингир. Аңаа негелде ам бедзөн, улуг, шыырак аът бичии аттан ийи катап будурукчулуг ажылдаар.

Бисте уксаалыг болгаш спорттуу аттарны өстүреринин кол базазы—аът заводтары болур, олар чуртта 86. Ол дээрге улуг-улуг, экономика талазы-биле быжыг ажыл-агыйлар-дыр, орус, орел, дон уксаалыг аттарны, буденныйжы маңнаар аттарны, аар чүүктер сөөртүрлерни, мунар аттарны, чаа кыргыс болгаш ахалтекин уксаалыгларны оларда өстүрүп турар.

Бистиң чөөн чүкте хөй районнарывыста чылгы мал ажылагыйы мал ажылының чугула алыры болур, олардан эътти, хымысты ап турар. Эткөр чылгы мал талазы-биле хереглеп даштыкы рынокта база өзүп турар. Чүгле сөөлгү, дөрт чыл иштинде даштыкыже чүс мун хире чылгы малды саткан. Хөй санныг чылгы малды биология үлетпүрүнге хаң бөөр донорлар кылдыр ажыглап турар, ооң-биле аңзы-бүрү эмнер белеткәәр.

Бистиң чурттуң улустары аът спортунга әрте бурунгу шаглан бөөр ынак, ол — дидимнериң, маадырларның спорту. Тергиин аът мурнукчузунуң болгаш ооң шынчы аңдының дугайында хөй шулүктер, ырлар бижиттинген, оларда аттар өөн-биле кады спорт оюнунуң бүгү чүүлдерин үлежир. Спорттуң бо хевирин бүгү хемчеглер-биле деткиир херек. Улуг-даа, чаш-даа кижилер аът спортунга хандыкшыыры улуг ажыктыг.

Спортчу аттарны делегей садыында улуг үнелеп турар. Краснодар крайда «Восход» дээр аът заводунга өстүрген Анилин деп аттыг мунар аксыны (чоокта чаа ол Европаның маргылдаазынга ийиги черни өөлөөн) ГФР-ниң бир садыг фирмазы 250 мун доллар-биле садып алырын саналдап турганы таварылга эвес. Бистиң чөлер болгаш мингаар аттарывысты Франциядан, Англиядан, ГФР-ден, Швециядан, Финляндиядан болгаш өске-даа чурттардан садып ап турар.

(СЭГА).

Юбилейлиг чылда чаа кадрлар

Улуг Октябрьның 50 чыл оюнга төлептиг ужуражып, беш чылдың ийиги чылының планнарын болгаш социалистиг хүлөөлгелерин чедишкиниг күүседип киришкениниң баштайгы базымнарының эге үезинде, Кызылдың көдээ ажыл-агый техникумунуң башкылар коллективи январь 31-де республиканың колхоз, совхозтарынга ажылдаар 23 агроном кадрларны белеткеп үндүрген.

Техникумнуң сургуулдары әөренип эрткен әртемнеринге теория болгаш практика талазы-биле быжыг билигни чедип алганын күрүне экзаменинге балыткап, кижи куруг чок тускай әртемниң дипломун ап үнген. Оларның аразында А. Шетникова үгле кончуг эки демдектиг дипломун алган. К. Монгуш, В. Даржай, В. Чистобаева болгаш өскелер-даа эки болгаш кончуг эки демдектерге дужаган.

Тускай әртемниг аныяк кадрларның бо отряды тус-тус ажылдаар районнарын хуваашкаш, февраль 3-те аттанып-кан. Юбилейлиг чылдың бо агрономнарының аразынан А. Сырчина Байтайга, С. Ильин Өвүрге, А. Ондар Тожуга, Н. Алексахина Тес-Хемге, Т. Горбатина Каа-Хем районга ажылдаар.

ЧУРУКТА: доозукчуларның иштинден эки өөренген болук сургуулдар. Оң талазындан ийи дугаарында агрономия салбырының удуртукчу башкызы П. Павлова.

А. СОДУНАМ.

Делегейде ең хөй хой

Делегейниң чурттарында 1963 чылда 997,1 миллион баш хой турган. 1959 чылда турганындан хойнуң баш санының өөлүдезин капиталистиг чурттарга 0,8 хуу, социалистиг чурттарга 4,9 хуу болган. Ол үеде делегейге дүк бүдүрери 2 миллион 410 мун тонна турганындан 2 миллион 568 мун тонна болган. Ооң иштинде капиталистиг чурттарга 5 хуу, социалистиг чурттарга 12 хуу өскен.

Делегейниң капиталистиг-даа, социалистиг-даа чурттарын Европа, Америка, Африка, Азия болгаш Далай ортулуктарында чурттар деп беш улуг девискээрлерге чарар. Европаның капиталистиг чурттарында 90 ажыг миллион, а социалистиг чурттарында 180 ажыг миллион баш хой бар. Капиталистиг чурттарда эң хой хойлуу Англия — 30 млн. баш, а эң эвээжи Италия— 8 млн. баш.

1963 чылдың түңнели-биле алырга, социалистиг чурттарда эң хой хойлуг күрүне ССРЭ болган —139,6 млн. баш. Ооң адаанга Румыния, Болгария кирип, 12,3 млн. болгаш 10,1 млн. баш хойлуг.

Америка диптиң соңгу, мурнуу болгаш төп кезектеринде чурттарда 160 млн. баш хой бар. Ооң иштинде АКШ-та 29,7, Аргентинада 47,0, Бразилияда 19,0, Уругвайда 22,0 млн. баш.

Азия — эң хой хойлуг девискээр. Кыдатта 60 млн., Индияда 40,0, Иранда 31,0, Турцияда 30,0, Афганистанда 19,0, Моолда 15,0 млн. бар. Өскелериде оон эвээш.

Африка чурттарында хой эвээш. Оларның эң хойу Мурнуу Африка Эвилели — 37,0, Эфиопия — 19,0 млн. баш хойлуг. Далай ортулуктарында чурттар эң хой хойлуг. Делегейде биргн черни Австралия күрүнезин өөлөөр. Ооң хою 158,6 млн. баш. Новая Зеландия деп ортулукта бичии күрүнеде 50,2 млн. баш хой бар. Делегейниң капиталистиг чурттарының бүдүрүп турар бүгү дугуйүн 37 хуузун Австралия, 4 хуузун Новая Зеландия өөлөөр. 1962 чылда Австралия 34 млн. Новая Зеландия 29,5 млн. баш хойну соккаш, эъдин доңуруп алгаш, Европа күрүнелерингe, ылаңгыя Англияга садыглаан.

Делегейде бар хойну кижи санынга хуваарга, үш кижиге-ле бир хой онаажыр, а чылда бүдүрүп турар хой эъдин алырга, бир кижиге 2 кг хире эът онаажыр. Бүгү чүзүн малдарның шуптузупдан чылда бүдүрүп турар эътти алырга, бир кижиге 20 кг онаажыр.

Делегейде хойнуң баш санының талазы-биле ССРЭ Австралияның соонга кирер. ССРЭ-де ийи кижиге бир хой онаажыр.

СОЛУН ЧИЖЕКТЕР. Академик Михаил Федорович Ивановтуң 1925—1934 чылдарда тургузуп сайзыраткаы Асканыя уксаа деңзи болгаш дүк талазы-биле тергиндеп турар. Бо уксаанның № 219 кошкарының деңзизи 176 кг, дүгү 15,6 кг болган. № 882 кошкарның деңзизи 153 кг, дүгү 29,4 кг. 1954 чылда Украинада бо уксааның беш харлыг бир кошкарының деңзизи 142 кг, а дүгү 30,6 кг болуп, делегейге рекордту коргүскен.

Алтай уксаалыг бир кошкарының деңзизи 132 кг, дүгү 18,6 кг, ооң оглунуң дүгү 23 кг болган деп медээ бар.

Бистиң республикада чамдык солун чижектер база бар. 1958 чылда Өвүрде «Коммунизмче оруу» колхозтуң хойжузу Сепей Делгериниң коданынга төрүттүнген чартык парын дүктүг әр хураган ийи хар четкенде деңзизи 135 кг, дүгү 7 кг болган. Ол-ла чылын Монгун-Тайгага бир тыва иртпиң деңзизи 107 кг болган.

Енисей дугайында ыр

А. Осьмушкин

Чулым хоорай.

Алгап, йөрзөр төрзөн хемим Енисейим,
Ак-көк чалгыың бырлаңнадыр өйнавыдам,
Тайбың, чырык хүннеривис үүле-чолун
Тааландыр, далаш, мерген ырлавыдам.
Барааалгаткан сөөң ырың октаргайга
Бараан болуп, куштан дүрген ужуп чөрзүн,
Алдын чонум — ажылчынның алыс күзөзөн
Аян тудуп, чамбы дипке чарлап чөрзүн.
Зөим-аърга уйгузундан оттуп келди,
Электри ГРЭС-тери чайыннап тур,
Адыг-ирген кокпа оруу шыргайларда
Аялганы орус гармонь сөңнеп туру.
Ховулардан, тайгалардан ховулаңны
Хостуг шелзөм өөрүшкүзү сыварыпты,
Чыдаан дайзын шурап келзе, кара-шорзу,
Чылдар тудум кежик чаагай чурттап мандыыл.
Кызыл-Эрик[1] төрзөн черим делгеминде
Кызыл хүнүм чылыг, хоюг дегеп туру,
Коя үнүш меңзө чаагай олбук дег-дир,
Коммунизм кирер орук чаяанныг-дыр..
Зрес Сибирь чечектелип, хандүрүл-ла,
Эзвис болган Совет эрге алдаржы-ла,
Ильичивис бистиң Шушька ынчаарда-ла
Ишчилерниң ашпас хүнүн еттүр сөглөөн!

Оруузундан очуллурган
С. САМБА-ЛЮНДУП.

[1] Красноярск.

Тергиин дүжүттер

Үнүштерниң бойдузун чаартыр талазы-биле кымга-даа аштырбаан И. В. Мичурин бодуңа медерелдиг амыдыралының дүргүзүнде кат-чимис культураларының 300 ажыг сорттарын тургускан.

* * *

1937 чылда Винница областың Ямпольск районунда Северинский колхозтуң лаборатория эргелекчизи эш Маценко 0,1 гектар кузун чажыл тараан шөлден делгелге кеступ көрбөзөн бедик дүжүттү — 111,8 центнер азы 700 пуд хире кызыл-тасты алган.

* * *

Казак ССР-ниң Актюбинск областында «Курман» дээр колхозка эш Чачанак Боршев чинге-тараанның тергиин дүжүдүн — гектардан-на 201 центнерни 1943 чылда алган.

* * *

Закарпат областың Мукачевск округунда Карл Маркс аттыг көдээ ажыл-агый артелинге эш Гобоева 1949 чылда кукурузаның тараазын бир гектарга онаштыр 231 центнерни өстүрүп, тергиин дүжүттү алган.

* * *

Кемерово области Маринкен районнуң «Кызыл Перекоп» дээр колхозка эш Юткина 1943 чылда картофельдиң тулган дүжүдүн алган. тодаргайлаарга гектардан-на 1414 центнер картофельди ол алган.

* * *

Тыва АССР-де 1958 чылда, ынчаарда турган Чаа-Хөл районга, Шөнүм дээр черге Мильтурум-553 сорттуң кызыл-тазын тараан 350 гектар черге бир гектарга онаштыр 65 центнер дүжүттү алган.

* * *

Саанчының холдары

Холдарның аарыырын баш удур болдурбас база оларны эмнээр арга болур массажтаашкынны (мажыышкынны) кылырынга саанчы бүрүзү өөренир ужуруглуг. Мажыышкын хөн эргилдезин экижидер болгаш холдарны әәртпас болур.

Ону кылырда холдарны чылыг сутта 8—10 минута суп, нургадыр чоткаш, бичии хемчээлдиг талыканы оларга быаан азы кешке вазелинни өгөөр.

Бир холду болгаш саалаарны стол кырынга салгаш, бир холу-биле ону мажыыр. Мажыышкынны дыңзыг болгаш деп дески кылдыр чорудар. Салааларның тус бүрүзүнүң дыргактарындан эгелөөш, хол дөзүнче үтлай эдиктир тудар. Холдуң хажыыларын, ооң соонда адышты, ооң артыы талазын мажыыр. Салаа бүрүзүнүң баштарын 6—8 катан эдиктир туткулаар. Ооң соонда саалаарның, адыштың артын, иштин, билек, өзүн, эгин шыңганнарын, холдуң артыы, иштин талаларын бир дески кылдыр мажыыр херек.

Бирээден үш

Хой ийнетептерге хойжулар аажок өөрүүр. Ол дээрге хойжуларның артык олчазы болур. Эрткен январь айда Барыын-Хемчик районнуң хойжу кодаларында 62 хой ийнетээн.

Ооң иштинде «Большевик» колхозтуң хойжузу Монгуш Карааолдуң бир хою, «Барлык» совхозтуң хойжузу Хомушку Агынактың бир хою үш-үш хураганнар төрөөн.

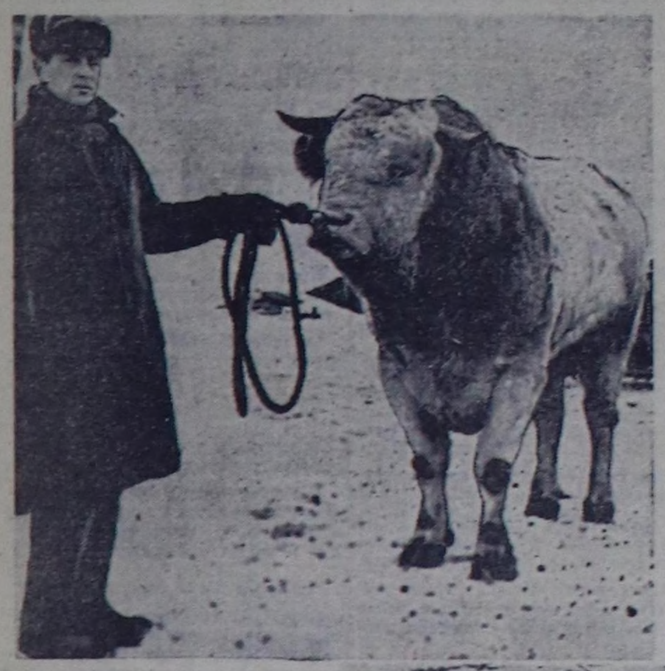

Күрүнеиниң Кызылда тарып бооздылга талазы-биле уксаажыдылга станциязында бедик продуктулуг салгал бөөр бүдүрүкчү бугаларны болгаш кошкарларны өстүрүп, оларның кубиктөөн үредерин республиканың районнарының ажыл-агыйларының мал фермаларынче чорудуп турар.

«Клапан» деп шолалыг бүдүрүкчү буганы Смоленск области «Соколинский» совхозтуң Субботники фермазынга өстүрген. Ол ам беш харлыг. Элита класстың бүдүрүкчү бугазы. Деңзизи 1056 кг. Эрткен чылын ооң 4895 кубиктөөн үрезин ажыл-агыйларже тараткан.

Красноярск уксааның прекос-мериное кошкары ам беш харлыг, деңзизи 110 кг. Элита класстың ол нарын дүктүг кошкарындан эрткен чылын 18, а бүгү беш чылдарның дургузунда 64 кг дүктү кыргып алган. Ооң бир кг дүгүнден улуг кижи кедер бир костюмга чедер пөстү кылып болур. Эрткен чылын ол бүдүрүкчү кошкарның 1700 кубиктөөн үрезин ажыл-агыйларже тараткан.

ЧУРУКТАРДА: кадарчы Иван Горев «Клапаны»-биле (үстүнде) база прекос-мериное кошкар (адаанда).

Д. АНАЙ-ООЛДУҢ фотозу.

КАРТОФЕЛЬ ДУГАЙЫНДА

ӨГ-БҮЛЕЛЕРГЕ СҮМЕ

1. ООҢ ҮНЕЗИ ЧҮДЕЛ?

Картофель — үнелиг чем, ону «ийи дугаар хлеб» деп турары таварылга эвес. Ооң составында кирип турар хөй бүдүмелдер, крахмал, витаминнер кижилерниң организминге дүрген сициичел болур арганы берип турар. Чижөлөөрге, картофельдиң составында крахмал 14—24 хуу, чигир, үстер болгаш белоктар база кирип турар. Картофель белок талазы-биле көк-тараа азы чиңгетараадан барык-ла бир катап ажыг, кырлыг-кара-биле деңнежип турар. Нинти алырга, 3 кг картофель 1 кг тараа культуралары-биле деңнежир.

Картофельдиң составында углеводтан ацтыда, кижилерниң организминге ажыктыг, ылаңгыя бичии уругларның цинкот-дээр аарыгларына улур, витамин С болгаш минералдыг дустар кончуг хөй. Эки быышкан, чаа, ажааган картофельде витамин С база хөй болур.

Ооң ацтыда, картофель—хөй янзы чүүлдерни бүдүрүп үндүреринин чиг-эъди. Картофельден крахмалды, глюкозаны, спиртти болгаш өскелерни-даа бүдүрүп турар.

Картофельди ниитиниң малын чемгерериниге база ажыглаар. Бир га черден 175 центнер дүжүттү алыр болза, ооң 5250 чемгерилге единицазын ап болур. Ол ышкаш 960 чемгерилге единицазын 80 центнер картофель сывындан (көк массазындан) ап болур. Ооң гектар бүрүзүнден алыр чемгерилге единицазы кукуруза биле чигир свеклазынга кашла единица четпес.

Бир центнер хаван эъдин бүдүреринге 10 центнер картофель хереглеттинер. Ол ышкаш бир га черден 15 тонна картофельди алгаш, өске чемнер-биле аралаштыр чемгерер болза, 1,5 тонна дириг деңзизи-биле хаван эъдин ап болур. Картофельдиң крахмалын хлеб, кондитер кылыгларына, ыяштан кылыр кылыгларга, трикотажка, кылымал торгулар кылырына болгаш косметиктиг кылыгларга, өске-даа чүүлдерге калбаа-биле ажыглап турар. Кысказы-биле чугаалаарга, картофельдиң ужур-дузазы, өртек-үнези мындыгдыр.

2. ОНУ ШЫН КАДАГАЛААРЫ

Картофельдиң үнелиг бүдүмелдерин, витаминнерин болгаш крахмалын чидирбейн, ооң шынарын кудулаттпас дизе, картофельди бир дугааргы ажаалгазындан эгелөөш хемчеглерни алыр. Картофельди ажаап турар үеде улуг, биче аайы-биле ылгаар, казып турда, чүдүрер, дүжүрер үеде балыгланырындан ону камгалаар, хүнге эмин эртир курганнар, доңурбас, өл-шыкта ажаган картофельди өйүнде кургадыр.

Картофельди үр хуусаалыг шыгжамырже урупканда, ооң температуразын, турза чогуур байдалын шыңгыы сагыыр.

Үстүнде чүүлдерни сагыыс болза, картофель шынарын чидирер, янзы-бүрү аарыглардан үрелири билдингир, шуут чугаалаарга, каш-ла хонук иштинде урдунган картофель долузу-биле үрелир, ажыглаттынмас болу бөөр.

Чамдык чижектер: картофельди ажаап турар үеде ол соокка алыскан азы ону хүнге хөлүп эртир дөгепкенде болгаш картофельдиң фитофториа, долгандыр ирир дээр аарыгларындан ол аараанда картофельди ылгаайн кады урупканда, өл приишкин дээр аарыг тыптып келир. Ындыг таварылгада шыгжамырда картофель 10—14 хонуктуң иштинде долузу-биле азы массалыы-биле ирип эгелөөр.

Ол ышкаш казып турар үеде одура бастынган, чара кестинген болгаш боду чуурулган картофель курганг приишкин дээр аарыгдан аарый бөөр (бир эвес складтың температуразы өрү деңнелге турган болза). Ону болдурбас дизе, база-ла ооң кадагалалынга шын чурумну тургузуп, температураны таарыштырар.

Картофель сыпка турда болгаш ону ажаап турар үеде сыптып келир аарыглар база бар. Оларның биреези—фитофториа. Бо аарыгны картофель өзүп турар үеде ооң сывындан тып билип болур. Чүл дээрге июль-август айларда, чижөлөөрге, чаашкынныг үелерде, картофельдиң сывы үстүнде куду саргарын азы ирип келир, ооң кудулааш картофельдиң бодунга халдаар. Ындыг таварылгада оларны шуут-ла дөзүнден турган, беле катташ, өртедиптер. Фитофториадан аараан картофель болза ону шыгжамырже урупканда, шын эвес температурадан нептереп илереп келир. Ол ышкаш долгандыр ирир аарыг болгаш өскелер-даа база-ла чазашкынныг үеде тыптыр: картофельдиң сывы, боду аарып эгелөөр болгаш ажаалда үезинде одура, чара бастынган картошкалар дүргеп аарыгзыл.

Мынчангаш, эки дүжүттү алыр төлөөде, бир дугаарында үрезинге ажыглаар картофельди баш бурунгаар хынаар, үстүнде айыттынган аарыгларга удур быжыг туруштуг үрезиниерни белеткөөри чугула. Ооң-биле чергелештир картофель шыгжаарының материөл-техниктиг базазын тургузар, ындыг черлерниң септелгезин өйүнде чорудар. База план өзугаар чаа тудугларны чорударының үеин ам келген, мынчангаш бо талазы-биле хемчеглерни алыр.

М. БАДЫ-НАЗЫН.

Редактор К. К. КУДАЖИ

Эргим номчукчу

1966 чылда үндүрген Күрүнеиниң 3 хуулуг иштики ойнаашкынныг чөөшкининиң талазы-биле ойнаашкыннарның бешки тиражы 1967 чылдың февраль 15-те Днепропетровск хоорайга болур.

Тираж бүрүзүнде чөөшкининиң бир разрядынга-ла 512500 рубль түңнүг ойнаашкыннар таваржыр. Бо чөөшкин талазы-биле 40, 100, 500, 1000, 2500 болгаш 5000 рубльди ойнап ап болур.

Дараазында ойнаашкынның тиражтары март 30-де Минск хоорайга, май 15-те Свердловск хоорайга, июнь 30-де Алма-Ата хоорайга, август 15-те Волгоград хоорайга, сентябрь 30-де Рига хоорайга, ноябрь 15-те Баку хоорайга, декабрь 30-де Воронеж хоорайга болур.

Облигацияларны садып алыңар!

Ойнаашкыннарның тиражынга киржиңер!

Ажаалга кассаларының эргелели.

Кызыл горпонуң кооператив кежигүннериниң дадывырын эгидип төлөөр талазы-биле комиссия кежигүннериниң адының эге үжүүнүн чуруму-биле доктааткан графикти өзугаар мынчага чедир тыпсып келген. Ам 1967 чылдың февраль 6-дан эгелөөш кежигүн дадывырын кежигүннериниң адының эге үжүүн барымдаалавайн тыпсырын чарлап тур.

1967 чылдың март 1-ге чедир алдынмаан кежигүн дадывырларын уставты өзугаар респотребсоюзтуң фондузунче шилчидер апаар.

Респотребсоюзтуң баштаар чери.

КИНО

ФЕВРАЛЬ 5-ТЕ

«НАЙЫРАЛ»: **Уругларга дириг-чуруктар** 10. **«Федька»** 2, 2. **«Чылдаатыг куда»** 2, 4, 6, 8, 10 шактарда.

«КАА-ХЕМ»: **«Улуг «бурганның» оолдары»** 12.30, 2.30, 4.30, 6.30, **«Суд залындан репортаж», «Хоорайга хенертен болган үүлгедиг», «Улуг «бурганның» оолдары»** 8.30 шактарда.

«ЕНИСЕЙ»: **«Хоорай кырында аъттыг кижи»** 10, 11.50, 1.20, **«Казактар ыглажып турда»** 3, **«Тудор»** (1-ги, 2-ги сериялары) 5.10, 8 шактарда.

«ВОСТОК»: **«Скарамуш»** 1, 4.50, **«Шантеклэрниң кадыны»** 3, 6.40, 8.30 шактарда.

ФЕВРАЛЬ 6-ДА

«НАЙЫРАЛ»: **«Черлик куулар»** 10.20, **«Злезинниг хоолар болгаш шыргай арыглар»** 1.50, **«Аннар ан аистер»** 11.50, 3.10, 5.10, 7.10, 9.10 шактарда.

«КАА-ХЕМ»: **«Страпуха»** 2.30, **«Чылдантыг куда»** 4.30, 8.30 шактарда.

«ЕНИСЕЙ»: **«Чеди ажаакчы»** 10.30, 2.40, **«Улуг «бурганның» оолдары»** 12.30, 4.40, 6.40, 8.40 шактарда.

«ВОСТОК»: **«Төрел хан»** 3, 6.40, **«Баштайгы эшелон»** 4.50, 8.30 шактарда.

редакцияның адрези:

Кызыл, Щетинкин—Краченко кудумчузу, бажын № 3 ТЕЛЕФОННАР: Редакторнуң 24—63, редакторнуң орлакчыларының 35-24, 25-38, харыысалгалыг секретарының 23-35, партийжи амыдырал киллиниң 23-54, агитация болгаш пропаганда киллиниң 37-13, көдээ ажыл-агый киллиниң 21-47, үлетүр киллиниң 22-64 чаа, ажылчын болгаш көдээ корреспондентилер база совет тургузуг болгаш амыдырал киллистерениң 21-27, иштики информация киллиниң 20—60, бухгалтериялың 31-75, корректорларының 27-41. Солун келбейде барганда 32-75 телефонче долгаар.

Солун неделяда алды катап үнер

Тыва АССР-ниң Министрлер Чөвүлелиниң чанында Парлалга эргелелиниң типографиязы. (Кызыл Щетинкин—Краченко кудумчузу, 1.). ТС—01218.